

★ STAWFORDS DAGBÖCKER ★

Dagböckerna omfattar tiden från den 17 augusti 1795 till den 12 februari 1831.
De är fördelade på följande sätt:

Bok:	Period:	Arkiv- nummer:	Ursprungligt antal sidor i svensk översättning:
I	1795-08-17 - 1798-01-02	14	56 + 1 bilaga
II	1796-11-20 - 1807	13	19
III	1797-12-19 - 1801-12-28	2	132
IV	1802-01-04 - 1803-11-11	3	59
V	1803-11-16 - 1804-12-31	4	65
VI	1805-01-01 - 1806-12-19	5	79
VII	1807-01-10 - 1809-11-29	6	124 + 1 bilaga
VIII	1810-04-24 - 1820-01-26	7	209
IX	1820-01-01 - 1830-02-01	8	137
X	1830-01-07 - 1831-02-12	9	19 + 1 bilaga
XI	1808-07-10 - 1814-10-28	10	91 + 7 bilagor
XII	1817-01-01 - 1819-12-31	11	177
XIII	1820-01-01 - 1822-05-03	12	65

Dagböckerna är skrivna på engelska. Under 1940-talet gjordes en svensk översättning av bergsingenjör Axel Martin. Översättningen är på drygt 1.200 sidor. Både originalet och översättningen finns på mikrofilm. Sedan maj 2002 finns även alla dagböckerna på Internet under adressen www.hoganas.com/library.htm.

Bok I är en renskrivning dels av anteckningar som Stawford gjort under överresan från England till Sverige och under vistelsen i Göteborg och Bohuslän, dels av hans med nr 1 numrerade dagbok samt första dagarna i dagbok nr 2.

Bok II är ett sammandrag av och komplettering till Stawfords nr 1 - 5. Stawfords dagbok nr 1 har inte översatts, eftersom allt i den dagboken finns i bok I. (Arkivnumren 14 och 13 är inte Stawfords nummer)

Dagböckerna är till allra största delen förda av Thomas Stawford själv, men sonen John har fört böckerna XI och XII samt början av bok XIII. Sista delen av bok XIII är förd av brorsonen Robert. John Stawford har dessutom ett par gånger fört in anteckningarna i bok VIII.

Vid sidan av dagböckerna finns Thomas Stawfords särskilda korrespondens bevarad för åren 1820-1822 (ursprungligen 96 sidor) i Copy Book samt Stawfords Order Book (inkl. ordningsregler år 1800).

Personuppgifter	Född	Avliden	Ålder
Thomas Stawford	1766-12-15	1831-02-20	65
John Stawford	1789-11-19	1820-12-09	31
Robert Stawford	1794-01-30	1822-08-09	28

Bok 1 (arkivnr 14)

Minnesanteckningar från en resa från England till Sverige år 1795 jämte dagbok över alla viktiga händelser vid stenkols-gruvan Konung Gustav IV Adolf under åren 1796 till 1797.

1795

17 augusti (1795-08-17)

Avtalar med Mr. Wm Bow att resa till Göteborg och Sverige för att bygga en glashytta och lära folket använda kol i stället för ved till tillverkning av rutor eller rättare böhmiskt glas för fönster. Mellantiden fram till början av september användes till att göra allt i ordning för resan, men som jag icke utan att resa till London kunde skaffa ett pass, var ingen villig att taga mig ombord, oaktat jag talade med både engelska och utländska fartygskaptener. Slutligen gick Mr. Tupper från Chechester med på att taga mig med sig till Köpenhamn, varför jag gick ombord på "John & Charlotte", Kapten Martin Dodd.

13 september (1795-09-13)

Avseglade från Shields som enda fartyg under förlig och god bris, som dock ibland växlade i styrka, och den 18 kl. 11 passerade vi Norges sydspets efter att de två sista dagarna hava haft kraftig nordlig och östlig sjö. Vi hade Norge i sikte fyra dagar och hade både stiltje och hårda vindar. Under de fyra dagar det var lugnt, fångade vi flera torskar. Här på 90 eller 100 famnars vatten försökte jag att få sött vatten genom att destillera det genom porerna i en glasflaska. För detta ändamål förseglade jag en kork i en tomflaska, band fast ett stycke bly, sänkte ned den och drog upp den igen, men hade missräkningen att finna, att korken hade tryckts in, oaktat jag trodde den satt så hårt, att den borde hava suttit kvar. Därpå försökte jag en annan kork, drev in den med en hammare, förseglade den som förut, men tog den upp igen med lika liten framgång. Nu tog jag två små spikar och satte fast dem tvärs över, släppte ned flaskan än en gång, men utan att försegla den, dock med avsikt att göra det, om jag fann, att korken skulle sitta kvar och ej tryckas in. Efter att hava tagit upp flaskan fann jag, att spikarna hade krökt sig något, men korken satt kvar i flaskhalsen, och flaskan var nära på full av vatten, som dock var för salt för att kunna användas, men mycket sötare än långsides fartyget. Nu tänkte jag åter försegla den, men som en frisk bris blåste upp, blev jag förhindrad att göra det, vilket jag var icke så litet ledsen för. När Mr. Tupper och jag hade skurit sönder korken, funno vi den alldeles salt av det salta vatten, som sipprat igenom den på grund av trycket.

24 september (1795-09-24)

Passerade en engelsk handelsflotta, ca 50 fartyg, under konvoj av två fregatter och en briggkutter. Detta var ungefär kl. 3 på e.m. Kl. 5 sågo vi "East Head" (antagligen Hirtshals [övers. anm.]) och passerade ett ofantligt stort sillstim. I mörkningen passerade vi Skagens fyr, och inom loppet av ungefär en halv timme blåste det stick i stäv upp till halv storm, vilket tvingade oss att falla undan under Skagen för att söka skydd, och här lågo vi hela natten.

25 september (1795-09-25)

Kl. 4 på morgonen var vinden gynnsam. Kl. 8 siktades Vinga fyr på ett avstånd av ca 6 miles. Samtidigt stiltje, snart därpå en styv kultje från SSV. Föllo av under Skagen igen, dit vi ankommo omkring kl. 5 e.m. och lågo bi hela natten.

26 september (1795-09-26)

I dag på morgonen stucko vi ut till havs igen med en gynnsam vind. Kl. 8 började vinden kantra, och strax lades fartyget hårt bidevind. Kl. 10 svår storm med bottenrevade toppsegel, på kvällen endast storseglet; nu hade vi sjö som kunde hava uppslukat oss. På morgonen funno vi, att vi hade kommit långt i lä, och sågo flera fartyg, som voro hemåtgående. Kl. 10 i dag ändrade sig vinden, och vi rusade iväg till Helsingör eller rättare sagt till Kullen under bottenrevade toppsegel i medvind. I Helsingör gick jag i land med Mr. Tupper och kaptenen, som gick för att klarera fartyget. Det var ganska lustigt höra klerkerna uppmana mig att klarera hos dem. En gick till och med så långt, att han sade mig, att han var säker på att det fanns brev för mig på hans kontor, men han blev litet förlägen, då jag frågade honom, om han visste mitt namn. Vi kommo ombord igen och hade med oss en lots för Köpenhamn. Det är en förtjusande trakt, häremellan och Köpenhamn. En sådan mångfald av vyer kan jag icke erinra mig att förr hava sett från sjön. Ser man föröfver, visar Köpenhamn sina ståtliga torn och på stranden flera av de kungliga palatsen med vackra markområden, ofta med stora träd (det finnes mycket skog utefter hela kusten). Ser man åt sidorna har man Kronoborgs slott på ena sidan och Hälsingborg på den andra sidan av sundet. Mitt emellan företer ön Ven, den berömde Tycho Brahes födelseort, en pittoresk anblick. Vi ankommo till Köpenhamn och gingo i land, där vi drucko ett glas vin hos en engelsk köpman, en Mr. Potter, varefter jag gick ombord igen. Eftersom det är söndag i morgon, lovade Mr. Tupper och jag varandra att se på staden, ty Mr. Tupper hade varit där förut.

27 september (1795-09-27)

I dag på morgonen gick jag i land igen i samma sällskap, nämligen Mr. Tupper och Kapten Dodds, för att taga staden i betraktande. Vi gingo runt vallarna och sågo ruinerna efter den sista eldsvådan, som hade rasat för några månader sedan. Denna syn var i sanning hemsk och kunde icke undgå att giva sinnet ett intryck av sorg, medömkan och förundran. Jag säger förundran, ty det synes överraskande, att eldsvådan kunde sprida sig över ett så stort område, då man vet, att varje ansträngning hade gjorts att stäcka dess effekt, och medan det ena ögat ser ut över ett förhärjat område med högar av aska efter 411 hus förutom kyrkor och palats, så är det andra ögat sysselsatt med att beskåda de olyckliga innevånarnas mångghanda lägerplatser, vilka skulle hava liknat en armés, om det icke hade brustit i regelbundenhet. Efter middagen gingo vi för att se på Drottningens palats, av innevånarna kallat Frederiksborg, ca 2 miles från Köpenhamn. Detta är i sanning en smakfull byggnad, och vi uppmärksammade den så mycket mera, sedan vi fått höra, att den var Drottning Matildas huvudresidens. Man visade oss också den plats, där hennes vänner, den berömde Struensee och greve Brandt hade avrättats. Den låg på en liten upphöjning nära vägen och intill palatsets fönster, varifrån, berättade man mig (och jag hoppas i humanitetens intresse, att det icke var sant), Drottningen blev tvingad att vara åskådare till deras tortyr. Vi gingo därifrån, ledda av ljudet av musik, som utfördes i skogen på önskan av några damer och herrar, vilka sutto runt ett bord, framför dörren till ett hus, med vin etc. Vi önskade att få en flaska vin, men huruvida detta var ett privathus eller ett värdshus var icke lätt för oss att avgöra, då vi icke kunde ett ord av språket, men jag lade märke till att det fanns något skrivet ovanför dörren, och följaktligen begärde vi en flaska vin samt bröd och smör. Vi stannade till inemot kvällen och gingo sedan till staden och ombord igen omkring kl. 9.

28 september (1795-09-28)

I dag på morgonen gick jag tidigt iland för att få tillåtelse att föra iland min koffert utan att vänta på fartygets klarering, som icke kunde äga rum före kl. 10, och min plan var att resa med postvagnen till Helsingör. Den avgår varje morgon kl. 8. Sedan jag fått denna tillåtelse, sade jag farväl till Mr. Tupper och gick i land, där en tjänsteman undersökte min koffert och debiterade 2d. engelskt mynt. Bäraren tog min koffert på sina axlar och begav sig till skjutsstationen och sade till mig, att han kände till vägen, men jag fann sedan, att han måste fråga sig fram. Jag antager, att han sade det, han talade dålig engelska. Jag hörde honom och en annan i tydlig ordväxling, men de talade danska, som jag ej förstod. Vi ankommo emellertid till gästgivaregården, där jag införde mitt namn och betalade skjutspengarna och kl. 8 begåvo vi oss i väg. Diligensen var en lätt vagn med fyra sittplatser, två säten mitt emot varandra med plats för två personer på varje. Dessa säten hänga på de övre stängerna av vagnen, som är av flätverk och har två hästar. Vi voro fyra passagerare, två herrar, en dam och jag. Damen reste endast ca 6 eng. mil till en plats vid namn Lyngby, där det även fanns en gästgivaregård och ett palats eller lantgods, där kungen av Danmark ibland vistas på sommaren. Ingen av mina följeslagare kunde tala ett ord engelska, och som jag icke kunde danska, talade vi givetvis mycket litet med varandra. Emellertid talade en av dem tyska, som jag tidigare läst litet uteslutande på grund av nyfikenhet. Vi turades om att förstå varandra vid det flertal frågor, vi framställde på vägen. Här i Lyngby åto vi bröd och smör och togo en sup brännvin, som min reskamrat sade mig alltid var en sed i Danmark till frukosten kl. 10 eller 11, eftersom de endast hade druckit en kopp te eller kaffe på morgonen, då de vaknade. De flesta dricka kaffe, som han sade att de föredrogo framför te. Då man skulle gå ut ur denna resvagn eller snarare diligens, var det nödvändigt att hava en trappa, som sattes upp, och som jag satt närmast, gick jag naturligtvis ned först, därpå kom damen, och genom att hennes klädning fastnade i vagnen, var hon nära att falla ned på stenläggningen och hade säkerligen gjort så med huvudet före, om jag icke hade räddat henne genom att uppfånga henne i mina armar. Jag nämner detta, emedan jag ansåg, att här behövdes den finkänslighet, som några utlänningar påstå, att engelsmän hava ända till överdrift. Huru härmed än må förhålla sig, så hade jag sett mycket mera uppenbar hövlighet än vad som är vanligt i England. Jag ansåg t.o.m. murare och arbetare taga av sig hatten för att hälsa på varandra, men här bland folk, som syntes vara av bättre klass, väckte det min motvilja att se herrarna långt ifrån att lyckönska och gratulera den dam, med vilken de till synes med respekt och förtrolighet hade talat under hela vägen, nu istället, då de sågo henne komma ned oskadad, utbrista i ett rått skratt, medan hon syntes ganska förvirrad av äventyret, som tack vare vagnens höjd verkligen kunde hava fått allvarliga följder, och jag kunde icke hjälpa att föra den angenäma reflektionen till mina landsmäns fördel, vilka visserligen kallas för stela John Bull, men dock kunna vara artiga, då så erfordras, för att icke tala om då det icke behövs. Kl. 3 ankommo vi till Helsingör, där en tjänsteman fick min nyckel och visiterade min koffert samt debiterade 3 danska styvvar. Därpå gick jag till Mr. Howdens & Co, i vars hem jag drack te och under tiden fick ett pass för Sverige, svenska pengar samt skickade efter roddare, som begärde 5 riksdaler för att ro mig till Hälsingborg, ehuru det icke var mer än 3 eng. mil. Mr. Howden sade dem, att det var för mycket, men de påstodo, att det skulle bliva mörkt, innan de voro hemma igen, varpå jag beslöt att stanna hela natten. Jag gick därför till Mr. Stephensons engelska värdshus, där jag skickade efter en roddare att ro mig över morgonen, men han begärde 6 rdr eller 24 eng. shilling, vilket förargade mig mycket, då jag fann, att de voro sådana stora skojare. Jag hade nämligen hört, att taxan endast var 3 danska daler eller 14 eng. shilling, men dessa människor syntes av allt att döma vara värre än alla andra med undantag av våra roddare i Deal eller Dover, då en främling faller i händerna på dem. Som jag var säker på att detta var för mycket, beslöt jag att stanna till nästa morgon, då jag ämnade gå till engelska konsuln och fråga, om icke dessa människor kunde tvingas att hålla sina taxor eller om man var helt och hållet utlämnad åt deras godtycke.

29 september (1795-09-29)

Idag på morgonen gick jag till brittiske konsuln Mr. Frenwich, som frågade mig om jag icke hade några brev till honom, då han hörde, att jag var från Newcastle. Han var mycket tjänstvillig och skickade sin son för att hyra en båt till mig. Man kom överens om 4 riksdaler eller 16 eng. shilling. Jag landade just då kanonerna avgåvo salut för den engelska flotta, som höll på att giva sig iväg. Vädret var mycket vackert. Konvojen bestod av två fregatter och en kutter. - Här frågade en lägre tjänsteman efter mitt pass, som jag fick tillbaka underskrivet av kommandanten. På världshuset hoppades jag träffa en engelsman som värd och han skulle förse mig med en resplan m.m. till Göteborg, men till min icke ringa missräkning var Mr. Williamson icke hemma och inte heller någon, som kunde tala engelska. En ung dam, hans brorsdotter, tilltalade mig på franska och berättade, att hennes farbror hade rest bort. Jag beställde hästar, men kunde icke få någon resplan. Hon var vänlig nog att skicka efter svenska växelpengar, som hon sade mig vara absolut nödvändigt att hava med sig på vägen. Medan jag väntade på hästar, tog jag en promenad för att se på staden, som är mycket liten och som det icke finnes någon hamn, synes den icke vara lämpad för någon slags handel. Här finnes en gotisk kyrka, och ett gammalt torn som står på en höjd bakom staden. Efter allt att döma synes tornet icke hava varit i stånd till att på sin tid vare sig behärska eller försvara staden, men för närvarande är den endast en ruin. Detsamma kan sägas om den brygga eller pir, på vilken fanns antingen 8 eller 10 kanoner. Här finnes ingenting, som stöder Marshals försäkran, att Hälsingborg är en starkt befäst plats, jag kunde däremot se, att den icke vore i stånd att göra något motstånd alls, eftersom höglandet bakom helt och hållet behärskar den och havet, efter vad jag kan se, är alldeles öppet. Under min promenad fann jag stenkolsformation över hela grannskapet, vilket kom mig att undra, om man aldrig sökt efter kol här.

Då hästarna kommit kl. 10, avreste jag till Ängelholm, ca 17 eng. mil på min väg till Göteborg. Landskapet är mycket slätt hela vägen och till synes med god jordmån, men dåligt odlat. Här finnas även titt och tätt märken efter stenkolsformation, vilket tyder på ett oavbrutet kolfält hela vägen ända tills jag kom till åstranden, där jag for över med färja alldeles intill staden. Ån flyter ut i Kattegatt på andra sidan av Kullens fyr.

Här tecknade jag till världshusvärdinnan, att jag önskade något att äta och fick även två stekta sillar, men kunde icke äta någon av dem, och brödet, som var mycket svart, såg icke vidare smakligt ut. Jag hade möjligen fått bättre, om jag hade fått dem att förstå mig, men jag var mycket otålig att få veta, varför jag skulle vara tvungen att vänta så länge på hästar, då jag nu hade varit där i två timmar. Jag blev så mycket mera illa till mods vid ankomsten av en officer vid namn Gram eller Grant, och som han hade haft fyra hästar, tog jag för givet, att han skulle bliva först betjänad. Han tilltalade mig på franska, men jag sade honom att jag inte kunde tala det språket och frågade honom på latin, om han kunde säga mig, varför jag skulle behöva vänta så länge på hästar, och varje gång jag pekade på min klocka och tecknade med min piska, blev värdinnan vid mycket dåligt lynne, men då kusken kom, märkte jag, att hon lät sitt dåliga lynne gå ut över honom. Jag begav mig nu i väg till ett litet torvtäckt hus ca 8 eng. mil borta, (Margaretetorp - övers. anm.) men kunde inte ens lära mig platsens namn, och inte heller fanns det någonting att äta. Det var närapå mörkt, när jag reste därifrån, och på vägen uppför en mycket brant backe kom en man fram, och alldeles vid infarten till skogen på sidan av backen ville han lägga en säck i vagnen, efter att hava talat med kusken, och jag lät dem förstå, att jag ogärna biföll hans begäran. Då de, såvitt jag kunde förstå, bådo mig att låta den få ligga på vagnen ett stycke av vägen, gick jag med härpå, men vill icke tillåta mannen att åka med.

- Ankom till Laholm kl. 10. Detta var det backigaste skjutshåll, jag någonsin sett. Denna stad är liten, men vid skenet av månen gjorde den ett angenämt intryck, belägen som den är på stranden av en liten å ca 40 miles från Hälsingborg. Vårdinnan kunde icke alls förstå mig, men det glädde mig att finna, att serveringsflickan talade tyska. Jag bad henne att låta mig få litet kött och bröd och smör samt en flaska porter. Jag stannade endast till hästarna voro framme och reste vidare mycket glad över att hava funnit en person, som jag kunde göra mig förstådd med, gav henne 6 D. i drickspengar, varöver hon syntes högeligen förtjust. - På nordsidan av staden flyter ån alldeles intill vägen, och ca 1/4 eng. miles längre bort finnas två broar över ån, där den delar sig i två grenar, och här hördes ett starkt ljud av fallande vatten, men som det var natt, kunde jag icke urskilja någonting eller se, om det fanns några fabriker, men jag förstod, att där fanns några mjölkvarnar. Häremellan och Halmstad blev jag ganska bra påmind om sanningen i Mr. N. Wraxels påstående i hans tur genom Sverige, när han talade om de plötsliga förändringarna från värme till kyla, ty oaktat hettan under dagen var nära att bränna mig, så var jag nu tvungen att taga på mig min stora rock och var ändå nästan frusen. - Kl. 2 på morgonen den 30 anlände jag till Halmstad. Vid anblicken av staden i månsken önskade jag, att jag hade fått se den vid dagsljus. Den syntes ganska stor. Flera små fartyg lågo vid en kaj i ån, som tycktes mycket segelbar, åtminstone efter vad jag kunde döma efter dess bredd. Infarten till staden sker över en träbro över ån. Stranden på högra sidan av ån är täckt med träd. Ån flyter utmed hela stadens längd. Vid åmynningen finnes ett gammalt fort och slott, som gav det hela ett pittoreskt om icke romantiskt utseende. Vid detta skjutshåll fanns en stor, bra gästgivaregård, men som jag fick vänta i två timmar på hästar i ett kallt rum, förlorade jag lusten för det hela.

Dagen grydde, och då vi lämnade staden, hade jag från krönet av eller snarare sidan av kullen på nordsidan av ån utsikt över ett till synes vackert landskap, men som jag var mycket olustig efter föregående natts kyla och icke hade någon att tala med, så hade jag icke mycket nöje av den. Kl. 8 nådde vi nästa hållplats, kallad Kvibille, där jag fick kaffe, och fortsatte till Slöinge. Detta är ett smutsigt, miserabelt hus där ingenting kunde fås. Väntade en timme på nya hästar och anlände till Falkenberg, beläget vid stranden av en å, där båtar med stort tonnage lågo, men det tycktes inte vara någon trafik. Staden föreföll att tidigare hava varit omgiven av vallar och befäst, men jag är icke alldeles säker härpå. Här funnos inga hästar till hands, varför bonden, som körde, fortsatte med samma hästar, jag kom med, till Morup, ca 8 eng. miles längre bort, dit jag ankom omkring kl. 3. Jag kan icke låta bli att omtala, att mina livsandar återupplivades vid åsynen av havet, ty det icke endast slog mig med bilden av den lyckliga kust, den sköljdes, så kär för mig, utan syntes i själva verket mera i min smak än ett land, där jag icke kunde göra mig förstådd. Vårdinnan gav mig litet kött, som blivit kallt och uppvärmt, men till följd av smutsen i huset och köttets osmakliga utseende, tog jag endast ett glas kornbrännvin och fortsatte 12 miles vidare till Varberg, dit jag kom kl. 5. Här fanns ett drägligt värdshus, där jag drack te, men som jag var mycket trött, efter att hava rest två dagar och nätter med mycket litet mat och dessutom omskakad i bondvagnar, kunde jag icke äta någonting. Här mötte jag en Herr Lagerholm, svåger till engelske konsuln, som talade engelska och var mycket villig att giva mig allt bistånd han kunde och ville prompt övertala mig att stanna över natten, men jag önskade komma ett skjutshåll längre för att tidigt följande dag komma till Göteborg. Jag ankom till Backa, ca 13 miles längre bort, kl. 9, men alla hade gått till sängs, och jag var så totalt uttröttad, att jag icke begärde något att äta. På morgonen den 1:a bad jag om litet frukost, innan jag fortsatte kl. 6, men fick ingenting, ty de trodde kanske, att jag icke kunde äta deras mat eller också förstodo de mig icke, eftersom jag för det mesta talade genom tecken. Kl. 8 anlände jag till Åsa, ett miserabelt, torvtäckt värdshus, och folket tycktes vara mycket fattiga. Här var jag så hungrig, att jag bad om ett glas av deras

kornbrännvin, men till och med lagret av denna vara hade tagit slut, som eljest under hela resan syntes finnas i överflöd. Fick genast hästar och fortsatte till Kungsbacka, dit jag ankom kl. 10 och bad om kaffe och smör och bröd, som jag fick och åt med god aptit, eftersom jag icke hade ätit något, sedan jag lämnade Varberg dagen innan och där jag endast druckit te, men icke ätit någonting till det. Detta är en liten landsortsstad med en gata och två eller tre små gränder, lagom breda för en kärra eller vagn. De äro dåligt stenlagda, och gatstenarna äro så stora, att man endast behöver köra längs gatorna för att få alla benen i kroppen sönderbrutna, och bönderna synas vara stolta över att kunna köra så fort som deras hästar kunna springa till och från alla värdshus. Här träffade jag en sjökapten, som talade något engelska, och av honom fick jag veta, att ingen handel drevs här och att endast några få människor tillverkade handskar i liten skala. Här finnes en kyrka, jämte en klockstapel av trä, placerad på något avstånd från kyrkans västsida. Klockstapeln är snarare en träställning, i vilken klockorna äro upphängda.

Innan man kommer in i staden från söder, har man från backkrönet en mycket romantisk utsikt. Staden ligger nere på en slätt, omgiven av granitberg på alla sidor. Till höger finnes en kyrka av samma konstruktion som den i staden, rakt fram finnes på ett avstånd av ca 2 eng. miles en bakgrund av väldiga granitberg, som sträcka sig upp mot molnen, och nere vid foten ser man här och där en liten bondstuga. Som det idag var årsmarknad, hade en stor mängd folk samlats. Hästarna och boskapen sågo eländiga ut, men här fanns en mängd köksutensilier, grönsaker etc., som de, enligt vad jag fick veta av en man, som talade engelska, försågo sig med för vintern. Jag var tvungen att vänta 7 timmar på hästar, så att klockan var 5 på e.m., innan jag kom iväg härifrån, vilket var mycket olägligt, emedan det skulle bliva natt, innan jag kunde komma till Göteborg, där jag varken kände en människa eller ens namnet på den gata, där den herr bodde, som jag hade adressen till. Jag ankom till Göteborg kl. 10 på kvällen, men som det var mörkt de fyra sista milen, kunde jag icke se något av landskapet, men så länge det var dagsljus, kunde jag icke hjälpa att begrunda de oerhörda skakningar, som naturen måste hava utstått i dessa trakter. Stora granitberg låg här liksom huller om buller och i en förvirrande mängd. - Just som en tjänsteman undersökte mitt bagage, kom en herre, som hörde att jag icke kunde tala svenska, fram till mig och tilltalade mig på engelska. Han var vänlig nog att anmoda kusken att köra mig till Mademoiselle Åman, som tilltalade mig på franska, men då jag sade henne, att jag icke kunde tala det språket, talade hon på bruten engelska. Här fick jag en god aftonmåltid och en bekväm bädd att ligga i, sedan jag rättat till kuddarna, ty i annat fall kunde man säga, att man snarare satt än låg i alla de sängar, jag hade sett.

2 oktober (1795-10-02)

Tidigt på morgonen gick jag för att uppsöka Mr. W. Nevens, som jag träffade hos Mr. Todd i Masthugget, där jag fick frukost, och efter ett ingående samtal i enlighet med mina instruktioner från Mr. Wm Bow, skickade jag bud till staden efter mina saker och tog in på hotell. Den 3:e var jag på middag hos Herr Carl Bagge, där det var ett ganska stort sällskap, och jag var glad att höra, att de flesta av dem talade engelska.

4 oktober (1795-10-04)

Idag gick jag till glashyttan, och fann, att chefen icke var benägen att använda kol istället för ved. Han hade tusen invändningar att göra: kolröken skulle förstöra glaset m.m., m.m, men Herr Bagge och jag hoppades, att utförda försök skulle övertyga honom om motsatsen, sedan

vi väl kommit igång. Vi sökte ut en plats för en tempereringsugn, som jag genast började bygga.

10 oktober (1795-10-10)

Idag på morgonen for jag ut tillsammans med en köpman vid namn Åkerman för att se på hans sillfiskeri på en plats, som hette Stenholmen, i närheten av Marstrand. I Kungälv åto vi middag på kall mat, som han hade med sig i vagnen. Efter middagen fingo vi nya hästar och körde till Tjuvkil, varifrån vi togo en båt till Stenholmen, ca 4 eng. mil från stranden, som var full av klippor och grund. Herr Åkerman underhöll mig under vägen mellan Göteborg och Kungälv genom att visa mig alla de olika platserna, där danskarna lågo förlagda under det sista kriget med Sverige. Den första finnes på ett ställe, kallat Nya Bron, 5 eng. mil från Göteborg, där en träbro går tvärs över älven med en svängbro i mitten, men bron hade på sin tid huggits ned av svenskarna, emedan danskarnas redutter lågo på norra sidan av älven. På älvstranden mellan Göteborg och Kungälv finnas några vackra hus i närheten av Göteborg, och ett på nordsidan av älven mellan Nya Bron och Kungälv erbjöd en vacker anblick. Ehuru Kungälv är en stad med privilegier, är det en liten plats, belägen på stranden av Göta Älv, byggd av trä och med endast en gata. Längst ned i staden finnes ett torg, där en liten träbro går tvärs över en smal gren av älven, som synes hava skurit en bra vallgrav på nordsidan av en fästning, nu ruin. Fästningen ligger mycket högt för att behärska både staden och färjan tvärs över älven. Om den reparerades, skulle den nog kunna göra ett kraftigt motstånd. Sista belägringen var 1678, men efter 2 månader fingo norrmännen-danskarna draga sig tillbaka. Ungefär 100 yard från fästningen delar sig älven, som kommer ned från de berömda fallen vid Trollhättan söder om sjön Vänern, i två armar, av vilka den ena går ned till Göteborg och den andra till havet i norr om Hisingen, vilken ö icke är någonting annat än stora granitklippor, sedd på vänstra sidan, då man reser upp från Göteborg. - Hela vägen till Tjuvkil är med mycken möda framdragen genom ett enda virrvarr av granitklippor, som litet varstans se ut att vara genomskurna av en vit kvarts, kallad kattsten och liggande i lodräta klyftor. - Från Tjuvkil går postbåten till Marstrand, ca 2 eng. mil innan vi nådde denna plats. - Vi körde förbi ett herresäte, Gullbringa, tillhörande en Herr Schultz i Göteborg. Detta var det enda ställe på hela vägen, som syntes vara lämpligt att odla.

12 oktober (1795-10-12)

På kvällen återvände jag till Göteborg och superade hos Herr Åkerman, varefter jag begav mig till Masthugget. - Stenholmen är som tidigare omtalats, en kal klippa, där fiskeriet ligger, och inspektorn eller fogden samt tunnbindaren utgöra hela kolonien. Jag har sannerligen aldrig förut sett ett så ödsligt läge, ty från den högsta punkten kan man endast se Kattegatt skymta fram bakom klippor, och mot land är utsikten lika tröstlös, varken träd eller buskar eller något grönt, så långt ögat kan nå. - Vi åto middag på Gullbringa hos Herr Schultz. Hans måg, kapten i tjänst hos Ostindiska kompaniet i Göteborg och dennes fru voro där, likaså en köpman, som skulle gifta sig med en yngre dotter. Båda talade engelska, likaså damerna. Vi fingo en mycket god middag och hade mycket trevligt. Medan de gingo till kyrkan, ty det var Böndag, hänvisades jag till ett mycket bra bibliotek, som ägdes av Herr Schultz, där jag fann så gott som endast goda engelska författare och fördrev tiden på ett angenämt sätt till deras återkomst. Varje land har sina sägner, och här berättade man mig en märklig omständighet, som givit platsen dess namn. Förhållandet var, att en drottning av Sverige hade kommit över från Marstrand och förlorat en diamantring i havet. Då de två dagar därefter lade ut nät på platsen, fingo de en fisk, som, då den tillreddes i köket befanns hava ringen i magen. Härav namnet Gullbringa eller Guldbringaren. Från nu och fram till den 17 november 1796 var jag

delvis sysselsatt i Göteborg och Långö nära Marstrand, med undantag av 2 månader över i England. På förra stället byggde jag ett bryggeri för en Herr Graffman och på det senare ett oljekokeri för Herr L. Tarras 12 grytor, även så flera engelska köksspisar och införde kontinuerliga ugnar, som voro okända här. Strax efter infördes de även i Stettin i Tyskland.

1796

18 augusti (1796-08-18)

Den 18 augusti hade jag varit nere för att se på kolgruvan i Boserup nära Landskrona

18 november (1796-11-18)

Sov i natt i Ängelholm. Reste igår från Göteborg till Marsvinsholm, ett gods tillhörande Hans Excellens Greve Eric Ruuth, där det var överenskommet, att jag skulle träffa Herr Carl Bagge, som reste till Hamburg efter den auktion, på vilken kolgruvan (eller rättare sagt privilegiet att få bearbeta gruvor) hade sålts i Malmö under sistlidne augusti månad. I går kväll hade jag oturen ramla omkull, varvid jag slog mig i armen, men som jag baddade den med ättika och brännvin, är den mycket bättre.

20 november (1796-11-20)

Anlände till Marsvinsholm och fick veta, att det icke finnes någon 2 fots kolflöts, som man hade sagt förut. Misstaget hade uppkommit därav att de kommit i en förkastning, där de hade kolet (som annars var endast 6 tum) på kant. Marsvinsholm, Hans Excellens Greve Eric Ruuths residens, är i sanning en mycket berömd byggnad och verkligen det enda hus, jag har varit i, i Sverige, som för en engelsman såg ut att vara en adelsmans residens. Byggnaden synes vara en blandning av gotisk och jonisk stil.

21 november (1796-11-21)

Postbåten från Stralsund kom idag, men Herr Bagge var icke med. Båda Polheimarna kommo, och vi besiktigade alla kartorna över de olika borningar, som hade utförts, varvid Hans Excellens var närvarande.

22 november (1796-11-22)

Som jag icke hörde något från Herr Bagge, beslöt jag att inte vänta längre, eftersom hans brev av den 9 ds säger, att han skulle möta mig Marsvinsholm eller Skåne. På grund härav hölls en rådplägning rörande bästa godtagbara planen för arbetet i vinter, efter vilken Hans Exellens skrev en Promemoria, som han bad mig underskriva i Herr Bagges ställe. Herr B. hade sagt till honom, att jag skulle göra det, om han icke anlände i tid. Jag sade Hans Exellens att jag icke hade några sådana instruktioner från Herr Bagge och han därför måste observera, att om papperna innehöllo någonting, som Herr B. ogillade, hade han rätt att göra invändningar häremot. Min underskrift innebar icke mera än att förslaget enligt min åsikt innehöll den för dagen bästa planen att bedriva arbetet.

24 november (1796-11-24)

Anlände i kväll till Hälsingborg tillsammans med Bergshauptman Anders Polheimer och hans broder, löjtnanten. Resekostnaderna från Göteborg endast Rdr 21:32.

25 november (1796-11-25)

Reste till Höganäs i sällskap med Herr And. Polheimer. Det schakt, de hade börjat att sänka för att få se 11-tum-kolflötsen på fältet nordöst om Tjörreds by är 5 famnar djupt, vit sandsten med trådar i vid botten. De verktyg, de arbeta med här, voro lika bedrövliga som de jag såg i Boserup, där den gamla kolgruvan var förut, i kilar liknande mycket små, men långa mejslar för att skära järn med, släggorna lika hammare att borra med och hackor med endast en pik, 7-9 tum lång.

26 november (1796-11-26)

Återvänder till Hälsingborg och anskaffar två sänkhackor, en slägga, av lämplig form och vikt, och _dussin kilar

29 november (1796-11-29)

Åter till Höganäs.

30 november (1796-11-30)

Gick idag ned i sänkschaktet och arbetade själv på botten i 3 timmar, eftersom folket icke voro nöjda med att gå 3 timmar i sträck. Beordrade 3 män att alltid sänka och de övriga att tjänstgöra uppe i dagen. De, som sänkte, skulle arbeta 3 timmar och vara hemma 6 timmar för 8 sk. per skift.

1 december (1796-12-01)

Reste till Hälsingborg för att beställa flera hackor och kilar.

2 december (1796-12-02)

Fick två nya hackor och _dussin kilar i härvarande smedja.

3 december (1796-12-03)

Mycket ont i halsen hela dagen. Skickar bokhållaren att avlöna arbetarna i Höganäs.

4 december (1796-12-04)

Fick tillbaka 52 Rd, månadsavlöningen var 84 Rd 21 sk.

5 december (1796-12-05)

Åter till Höganäs, går ned i schaktet och finner, att de hade kommit igenom ett 9 tum tjockt lager av lerjärnsten och nu hava hård vit sandsten i botten igen. Jag fann, att det var mycket dyrare att bränna olja än ljus vid sänkningsen, eftersom så mycket tid gick förlorad, genom lampputsning där nere, schaktet är vått, vanligen 3/4 timme, vilket motsvarar 6 sk. för 4 man,

och för detta kan man hålla dem med ljus för åtminstone 2 kvällar, om jag lägger till vad oljan kostar.- Skickar Boserupmännen 3 Rd.

6 december (1796-12-06)

Fick Jonas Pehrson att åka med mig till Måarp för att köpa två askträd för att tillverka vagnssidor och hackskaft av. Jag fick dem hemförslade och betalade 1 Rd. för dem. Samma man lovade oss få 3 eller 400 korgspö. Kl. 4 gick jag ned i gruvan för att se, huru de klarade sig med sina ljus och stannade till kl. 6 för att undervisa arbetaren på botten. Som jag sitter på tunnans, hörde jag ett buller ovanför mig och då jag rusar till väggen för skydd, är det någonting, som träffar mig på skuldran. Då jag vänder mig om, upptäcker jag, att det är en man, som har fallit ned. Jag lyfte upp honom och såg, att linan hade brustit. Det var en gammal skeppstross, som helt säkert hade blivit fördärvad genom att ligga i vatten. Jag fick upp honom ur gruvan och hem och fann, att inga ben voro brutna, men en fot var illa vrickad. Efter detta beordrade jag karlarna hem till kl. 3 på morgonen, emedan jag icke ville lägga på en ny lina på kvällen, och jag beslöt att underhålla schaktet bättre, något som Herr A. Polheimer hade försummat.

7 december (1796-12-07)

Reste till Hälsingborg, sedan jag sett efter, att schaktet hade blivit iordningställt efter linbrottet igår.

8 december (1796-12-08)

Var i dag i Görarp för att skära korgspö. Ytterligt kallt i kväll.

9 december (1796-12-09)

Återkom till Höganäs med korgbåge och hake, som jag hade stått över smeden i staden och hjälpt tillverka. Gick ned i schaktet, lerjärnsten i botten.

10 december (1796-12-10)

Under förmodan att denna lerjärnsten måste vara takhallen såsom uppgivits av Herr Polheimer, gick jag ned och sänkte igenom den, men fann inga kol. Jag började därför att borra i gruvans botten och fortsatte till söndag morgon, då vi hade borrarat 9 fot. Rådgjorde med Herr Polheimer, som sade mig, att han hade borrarat igenom flötsen på många ställen med egna händer och att det endast var 10 fot till kolen vid ett litet schakt nära intill. Han antog därför, att det måste finnas en förkastning mellan dessa platser, vars riktning det var nödvändigt att få reda på, så att den icke skulle lura oss på något annat ställe.

11 december (1796-12-11)

Börjar att sänka i det schakt, som jag kallar nr 2 och kom i kväll ned till "hallen".

13 december (1796-12-13)

Träffade på en spröd flöts rena kol, 11 tum tjock och endast 9 fot från dagen.

14 december (1796-12-14)

Kl. 6 idag på morgonen började jag en ort diagonalt för att finna förkastningen. Kl. 6 i kväll är orten inne 4 fot, kolet fortsätter samma tjocklek, men alldeles vid schaktet var det ett band, som endast visade sig i ena sidan, men icke den andra.

15 december (1796-12-15)

Bandet fortsätter ännu, är 1_ tum tjockt. Tog strykningen av kolen, som jag av kompassen fann vara N 75 grader V stupningsriktningen alltså 0 75 grader S. Männen säga, att de endast vilja gå ned turvis, emedan de, som gå ned, endast hava samma avlöning som de i dagen. För att skipa rättvisa drog jag av 4 sk. per dag för männen i dagen, varigenom de få 12 sk. per dag.

19 december (1796-12-19)

Orten stupar mycket, men ingen förkastning synes till. Började borra i nr 1, vilket schakt är 5 famnar 4 fot djupt. Till största delen vida sandstensrevlar.

23 december (1796-12-23)

Skickar två vagnar, som jag hade låtit tillverka, till smedjan för att färdigställas samt två tunnor eller baljor för att borraras. - Gruvarbetarna reste hem till Boserup för att fira jul, med undantag av borrararna, som stannade kvar.

28 december (1796-12-28)

Erhöll per post från Herr Bagge Rdr 400. Avlöningen för denna månad är Rd 54:42 Rgs.

1797

4 januari (1797-01-04)

Betalade arbetaren Lundgren, som föll ned i gruvan, 8 sk. per dag för 5 dagar, han låg samt till klockaren, som hade åderlåtitt honom, 36 sk. inklusive skjutslega.

5 januari (1797-01-05)

Börjar idag träffa anstalter för att pumpa vatten i A-schaktet, som ligger i Per Johanssons lilla skog eller hage.

9 januari (1797-01-09)

Började pumpa. Vädret ganska kallt.

10 januari (1797-01-10)

Arbetarna åter från Boserup, börja borra mellan schakten nr 1 och 2 för att söka efter förkastningen samt fortsätta orten i nr 2 såsom före helgdagarna.

11 januari (1797-01-11)

Fått ut vattnet ur nr 2 och börjar arbeta som förut. De, som äro nere, hava 8 sk. per skift och de i dagen 12 sk. per dag.

12 januari (1797-01-12)

Slutar borra mellan nr 1 och nr 2 på ett djup av 3 famnar 4 fot, inget kol, och börjar åter borra i nr 1. Sedan A-gruvan tömts på vatten, gjordes botten klar. Orterna, som drivits in för att taga ut den eldfasta leran, voro den åt öster 8 yards inne och den åt väster 6 yards, och det kol, som stod i taket och från vars undersida leran hade blivit uttagen, var ca 2 fot brett och 7 tum tjockt.

13 januari (1797-01-13)

Jag satte ut en förberedande ort, från botten i A-schaktet, mot stupet för att få fram så mycket kol som möjligt. Dunten 10 fot under kolen, och detta schakt så nära utgåendet i dagen, att där inte kan drivas några arbetsorter mot stiget. I borrhål nr 1 borrhades igenom 3 tum av kol, ca 14 famnar nere.

16 januari (1797-01-16)

Samma som den 13. Satte en man till att påbörja den västra huvudorten i A-gruvan.

17 januari (1797-01-17)

Ingen ändring i orten i nr 2 med undantag av att bandet blir tjockare från botten. Det är möjligt, att bandet kommer att skära bort kolet på samma sätt som en uppåtriktad förkastning. I borrhål nr 1 mörk lerjärnsten. Gav order till borrharna att, så snart de hade kommit igenom denna, sätta ut ett borrhål 12 yards från nr 2 i riktning mot nr 1 för att söka efter förkastningen.

18 januari (1797-01-18)

Satte ut en sydlig huvudort från västsidan av schaktet i A-gruvan.

19 januari (1797-01-19)

Fick kol i laga ordning i borrhålet mellan nr 1 och 2 kl. 10 f.m. och påbörjar ett annat borrhål mitt emellan detta hål och det, som var närmare nr 1, samt borrhade 29 fot utan att finna något kol.

21 januari (1797-01-21)

Hittade förkastningen genom att borra 6 fot från dagen och satte ut ort i nr 2 samt började att sänka ett litet schakt för att få se förkastningen. Jag satte en av de män, som voro i orten, att sänka tillsammans med de två borrharna, de andra männen till A-gruvan.

28 januari (1797-01-28)

Börjar att timra A-gruvan. Det schakt, som håller på att sänkas till förkastningen 14 tum från kolet.

30 januari (1797-01-30)

Sätter upp timmer i schaktet och hissen vid A-gruvan. Märker ut ett borrhål 120 yards mot stupet från den gruva, där kolet, om det fortsätter med samma lutning som i A, kommer att ligga 12 famnar djupt. Om kolet befinnes vara bättre där, ämnar vi sänka, där det kommer att påträffas på 20 famnars djup. Förkastningen mellan nr 1 och nr 2 visar en förskjutning uppåt söderut och därför en parallellförkastning.

31 januari (1797-01-31)

De arbetare, som ej behövdes för att sätta upp hissen vid A-gruvan, satte jag till att fylla igen schakt nr 2. I borrhålet till förkastningen lösa band eller revlar av sandsten.

1 februari (1797-02-01)

Avlöningen till arbetarna förra månaden var Rdr 84:30. Börjar länsa i A-gruvan med hissen, tager även upp allt det lösa skräp, som hade fallit ned under uppsättandet av timret.

2 februari (1797-02-02)

Fem av arbetarna reste idag hem till Boserup, och de återstående fem påbörjade huvudorten sedan allt det lösa materialet hade skickats upp

3 februari (1797-02-03)

Idag skickade mannen i den västra huvudorten upp 5 tunnor kol. Vi fingo vattnet att sjunka och byggde ställningen.

4 februari (1797-02-04)

Idag hade vi 6 tunnor kol från den västra huvudorten och 2 från den östra med 3 från huvudvägen, i allt 11 tunnor. Godkände för körning 3 sk. per tjog för kol och berg och 3 tjog kommo upp idag.

6 februari (1797-02-06)

Allt arbete lika med i lördags. Borrhål nr 2 är 6 famnar nere. Skiffriga sandstensband.

9 februari (1797-02-09)

Arbetet samma som den 6. Arbetaren i västra huvudorten hade 4 tunnor kol, och kolet var 7_ tum tjockt, arbetsorten endast 3 yards bred.

10 februari (1797-02-10)

Idag fingo vi kol i borrhål nr 2, 11_ tum tjockt, sedan hård hall, samma som i A-gruvan, med undantag av att här var 4_ tum mera kol och lika mycket mindre hall. Kolet ligger endast 9_ famnar djupt, är hårt och bra. Satte ut ett nytt borrhål på fältet söder om "Tjörreds Ryttarehus", där man bör finna kol på 18 famnars djup, om man ej tager hänsyn till markytan, och planerade vad som skulle göras under min bortovaro i Göteborg.

21 februari (1797-02-21)

Kom hem från Göteborg och fick höra av löjtnant Polheimer, att han hade påträffat en 18 tum tjock kolflöts i det hål, som jag hade markerat ut dagen före min avresa, 9 fot 8 tum från dagen, och att han hade borrarat igenom samma flöts, men det var nära utgåendet i dagen.

22 februari (1797-02-22)

Borrade i en diagonal linje mot stupet 40 fot från nämnda hål, fick kol vid mörkningen, borrhade 4 tum i kolet samt väntade till dagsljus nästa morgon. Taket är endast lös sand och av obetydlig tjocklek.

23 februari (1797-02-23)

Borrade idag igenom kolet i nämnda borrhål. Det tycktes vara 19_ tum tjockt. Började idag åter att borra i hål nr 3, som påbörjats för att gå ned till 7 tumsflötsen. Satte även ut ett nytt borrhål, där 19 tums kolet borde ligga, ca 18 famnar djupt, om stupningen (något som är mer än troligt) är samma som i A-gruvan. Här börjar jag att sänka genom sanden och gruset för att komma ned på hallen. En släppa löper tvärs över alla arbetsorterna i A-gruvan. I dag 10_ tunnor goda kol och 2_ bottenkol.

24 februari (1797-02-24)

Allt som förut. 15 tunnor kol.

25 februari (1797-02-25)

D:o, d:o, 11 tunnor goda kol och 6 bottenkol.

27 februari (1797-02-27)

D:o, d:o, d:o.

28 februari (1797-02-28)

Försöker idag komma igenom det lösa gruset i det nya borrhålet. - Kolet är alldeles odugligt i östra huvudorten i A-gruvan, och eftersom det ligger så när dagen, har allt, kol som andra lager, vittrat.

1 mars (1797-03-01)

Ändrade i morse riktningen av tredje arbetsorten mot stupningen i A-gruvan för att möta den, som kommer från den horisontala orten västerut. Borrhålet nr 3 har på 9 famnars djup gått igenom vitaktig lera eller lersten. 10 tunnor goda kol idag och 5 bottenkol. Vi hava ännu icke

kommit igenom gruset på platsen för borrhålet. Mycket vatten, och arbetarna äro icke vana att arbeta, där det är vått.

2 mars (1797-03-02)

Allt som i går med undantag av att i borrhål nr 3 finnes ett mycket hårt sandstensband.

3 mars (1797-03-03)

Kommo igenom hårt berg i nr 3 och därunder lerjärnsten eller något liknande sandstensskiffer. Måste göra schaktet rymligare, där vi hålla på att sänka för borrhålet, emedan det fylles igen på grund av att gruset är mycket uppblandat med våt sand. 12 tunnor goda kol och 3 bottenkol.

6 mars (1797-03-06)

Idag fortfarande hårt berg i nr 3, hålla på med sänkning till hallen på andra stället.

7 mars (1797-03-07)

Lös, skiffrig sandsten med uppträdande av litet lera mellan lagren i nr 3. Det nya schaktet samma som igår. Avtalade med kaptenen på en segelskuta att lasta kol för Göteborg till en frakt av 7 sk. per tunna. Han är i Hälsingborg idag för att anskaffa tillstånd att lasta samt ett pass.

8 mars 1797-03-08

Idag kl. 10 på morgonen började skutan att lasta och tog ombord 89 tunnor. Bönderna skola hava 1 sk. per tunna för lastningen och besättningsmännen 1 sk. för ombordtagningen. Vid A-gruvan 10_ tunnor goda och 2_ tunnor bottenkol. Borrhålen lika med igår.

9 mars (1797-03-09)

Skutan färdiglastad med 114 tunnor kol. Arbetet vid gruvan som igår.

10 mars (1797-03-10)

Lossade skutan, som kommit från Stockholm med plank och järn. I det nya borrhålsschaktet fortfarande mycket kvicksand, grus och vatten.

11 mars (1797-03-11)

Fingo kol i borrhål nr 3 med en tjocklek av 13_ tum på 15 famnars djup.

13 mars (1797-03-13)

Så mycket vatten på platsen för det borrhål, som är avsett att gå igenom 18-tums flötsen, att arbetarna knappast kunna hålla det nere, och fortfarande ingenting annat än grus och sand. Som borrhålet nr 3 nu var avslutat, satte jag ut ett borrhål på åkern, ty det fanns föga hopp att lyckas nå hallen på mossen utan stora kostnader för sänkningar och timring.

14 mars (1797-03-14)

Arbetat hela natten vid borrhålsschaktet på mossen och försökt att komma ned på hallen genom att driva ned en 6 fot lång borr till nästan hela dess längd, varvid jag fann lös granit, som jag passerade med borrhängerna, borrade ca 1 fot, men var tvungen att giva upp, emedan det var så mycket vatten, att tre män knappast kunde hålla det undan. Jag satte därför dessa arbetare att borra i borrhål nr 5 öster om Tjöröd; få se, om vi träffa på kol på ca 5 eller 6 famnar.

15 mars (1797-03-15)

Fortsatte arbetet idag, som påbörjades igår. Lerig lös skiffer i borrhål nr 1 och i nr 4. Fortsatte även borrhålet på fältet nr 3. Sandsten eller sandstensband, men icke hårda, hålet 20 fot djupt.

16 mars (1797-03-16)

Fick kol i nr 4, 18 tum tjockt, men med mycket flis. I nr 1 lera och lerhaltiga material.

17 mars (1797-03-17)

Började i dag sänka för att komma ned till hallen för att borra igenom båda kolflötserna 7 famnar djupare och 70 famnar söder om nr 4. Fortfarande samma lerhaltiga material eller snarare ren lera i nr 1.

21 mars (1797-03-21)

Samma som den 17 med undantag av att arbetarna återvänt från Boserup, och vi började åter bryta kol i A-gruvan.

22 mars (1797-03-22)

Fann ingen hall på fältet öster om "badstugan" på 16 fots djup och kunna icke sänka ytterligare utan att vidga schaktet, och även då blir det svårt, emedan det icke finnes något annat än vatten, grus och stora granitstenar, som icke kunna fås upp utan att först slås sönder. Kostnaden för skador på fältet komma även att bliva avsevärda, emedan bönderna hava börjat plöja. Jag lät därför fylla igen hålet och började ett nytt alldeles intill Höganäs på en lerbank i avsikt att borra efter båda flötserna, men här komma de att ligga på avsevärt djup.

23 mars (1797-03-23)

Ett mycket hårt sandstensband i nr 1, 1 fot tjockt och sedan åter lera.

24 mars (1797-03-24)

Kom idag igenom leran i nr 1. Nu åter hård sandsten i botten vid nr 5, d.v.s. det vid Höganäs, som i kväll är 4 famnar 5 fot djupt.

27 mars (1797-03-27)

Som jag hört, att Bergshauptman Polheimer hade sagt till arbetarna, att det skulle vara bättre för dem att bryta på samma sätt som de hade gjort i Boserup, med smalorter, och sedan arbeta från båda sidorna, satte jag dem att arbeta på det sättet, men vi funno snart, att det var opraktiskt, det var hårdare att förskrämma och svårt att röra sig. Vi fingo endast 6 tunnor kol, men den man, som arbetade på det vanliga sättet, tog nästan 4 tunnor. - I borrhål nr 5 fortfarande ingenting annat än lera m.m. - I nr 1 mycket hård sandsten eller sandstensband.

28 mars (1797-03-28)

Kom igenom bandet i nr 1 och nu vanlig sandsten i botten. Avvägde alla schakt och borrhål, som hade gjorts sedan jag började den 25 november 1796.

29 mars (1797-03-29)

Idag satte jag en av borrharna att hugga i A-gruvan, på det gamla sättet, han fick 15_ tunnor kol.

30 mars (1797-03-30)

Sände idag ned 8 man i A-gruvan och ändrade riktningen på två arbetsorter, den ena åt öster och den andra åt väster. En nedåtgående släppa korsar horisontalorten.

31 mars (1797-03-31)

Samma som igår i A-gruvan. Borrhålet nr 5 är 10 famnar djupt och har gått igenom 14 tum av lerhaltig, lös skiffer idag. Denna månad hava vi fått 201 tunnor goda och 66 tunnor bottenkol. Arbetarnas avlöning, inklusive kolbrytning, bergbrytning, smeder och borrhare, uppgår till Rdr 97:22.

1 april (1797-04-01)

Något lös sandsten i borrhål nr 5. Lera i nr 1.

3 april (1797-04-03)

Lera i nr 1. Detta hål är 20 famnar 4 fot djupt, nr 5 är 11 famnar 3 fot. Även där finns lera.

4 april (1797-04-04)

Avvägde i A-gruvan och försökte att komma överens med arbetarna att arbeta enligt avtal för 3 sk. per tunna, men de syntes icke villiga, emedan de beklagade sig över att flisen är mycket hård att arbeta i. Jag hotade dem med att om de icke ville arbeta för denna betalning, skulle jag med säkerhet lägga ned gruvan. Leran i borrhål nr 1 är mycket svår att borra i, borrhängerna tunga.

7 april (1797-04-07)

Allt arbete som den 4. Borrhålet nr 5 besväras mycket av lösa stenar ungefär 7 famnar från dagen.

8 april (1797-04-08)

Reste kl. 6 e.m. till Göteborg. Allt som i går.

28 april (1797-04-28)

Återkom från Göteborg och fann allt i mycket god ordning. Borrhållet nr 5 är 20 famnar 5 fot nere med lagrad, lös skiffer, fet och slipprig. Den synes åtminstone lagrad vid borrhningen.

- Vid nr 1 lerigt eller löst skiffrikt berg. Detta hål är 24 famnar 3 fot nere. - Greve G.E. Ruuth har fått 249 tunnor goda kol till Ystad.

29 april (1797-04-29)

Gick ned i A-gruvan och fann kolen i samma goda skick, som då jag lämnade gruvan den 8. Arbetarna hade varit hemma under påskdagarna.

30 april (1797-04-30)

Denna månads avlöning, inklusive kolhuggare och borrhare, är Rdr 103:20, goda kol 276, bottenkol 41.

1 maj (1797-05-01)

Borrstängerna i nr 1 vilja icke sjunka mer än 1 tum, förrän de måste tagas upp, vilket jag tror beror på att mejseln blivit för tjock i skaflet genom att lera fastnar på stängerna. Jag gjorde dessa smalare, och sedan borrhade de 3_ tum varje gång. - Efter en hopsummering fann jag, att alla utgifter, med undantag av förmanslöner, sedan den 1 november förra året utgjorde Rdr 426:19.

2 maj (1797-05-02)

I dag satte jag ut ett schakt för ett borrhål mitt emellan nr 3 och nr 5, något mot väster, för att komma igenom båda kolflötserna. Jag tog upp schaktet 16 fot i diameter, så att vi skulle få plats att sänka igenom den lösa sanden, där vi skola timra för att komma ned på hallen, och om 18 tums kolet är någorlunda bra och visar sig någorlunda fritt från vatten, kunna vi bryta det och borra ned till den andra flötsen.

3 maj (1797-05-03)

Borrhålet måste stå stilla i dag av brist på folk. Satte upp en hiss att lyfta borrstängerna med. Borrhållet nr 5 är 21 famnar 2_ fot djupt med mörk, lös skiffer i botten. Hava fortfarande en kolhuggare för litet i A-gruvan.

4 maj (1797-05-04)

Ikväll är det så mycket vatten och sand i det nya hålet på fältet mellan 3 och 5, att jag icke har vågat låta det stå av fruktan för att det skulle flyta igen. Kl. 12 i natt satte jag upp en hissrule.

5 maj (1797-05-05)

Idag har vattnet ökat så mycket, att vi nu få 20 tunnor per timme. På e.m. kommo vi igenom sanden, nu är det grus i botten på ett djup av 6 eller 7 fot.

6 maj (1797-05-06)

Fortsätta med sänknigen, äro nere 12 fot. Vattnet ökar.

7 maj (1797-05-07)

Kl. 12 idag rann så mycket ut från sidorna i schaktet, att jag icke vågade sänka längre, förrän det hade blivit timrat. Jag lät sänka en dunt i mitten och satte ned en handpump för att hålla vattnet nere, till dess fördämningar hade blivit insatta. Vi hava timmer till 3 fördämningar och endast 2 av dem färdiga, som vi kl. 8 ikväll började sätta ned. Kl. 4 idag på morgonen hade vi allt klart även för den tredje fördämningen, så snart den blir färdig.

8 maj (1797-05-08)

Allt som igår. Kolhuggarna åter från Boserup.

9 maj (1797-05-09)

Fortfarande grus med vattnet underifrån. Borra åter i nr 5.

10 maj (1797-05-10)

Samma som förut. Mycket grus med vattnet, vi få 60 tunnor per timme. I nr 5 lös skiffer i botten, sedan vi kommit igenom ett sandstensband.

11 maj (1797-05-11)

Det nya schaktet samma som förut. Mycket vatten, grus och lösa granitstenar.

12 maj (1797-05-12)

Kl. 3 i morse kom ett vattenflöde fram på nordsidan av schaktet, där det nya borrhålet var utsatt, och detta vattenflöde var för mycket för tunnorna, så vattnet steg på en halv timme 2 fot. Jag gick upp och satte ned en pump för att hjälpa till, och kl. 9 på morgonen fick jag nästan läns, en man lastade grus, en annan öste vatten. Men detta pågick endast så länge, som jag själv var nere på botten och fyllde i antingen vatten eller grus, ty arbetarna ville icke stå med vatten över fotlederna, något som alltid är fallet, då vi sänka våta gruvor. - När jag kom tillbaka efter middagen, fann jag, att de hade låtit vattnet stiga 3 fot i schaktet. Som jag nu hade varit i arbete hela natten och under de sista 24 timmarna icke hade haft torra kläder på mig, fann jag det vara omöjligt för mig att stanna längre. Jag inställde därför arbetet, tills jag var säker på att det fanns kol, som det lönade sig att sänka för, och tills en hiss och lämpliga vattentunnor kunde tillverkas. Vattenkvantiteten är 4000 gallons per timme och schaktet 15 fot djupt. Vattnet smakar ganska mineralhaltigt.

13 maj (1797-05-13)

Satte ut ett borrhål vid sidan av vagnvägen mellan Tjöröd och Hultabo, där sandstenen synes gå upp.

14 maj (1797-05-14)

Idag börja arbetarna att arbeta enligt avtal: 3_ sk. för goda kol och 1_ sk. för bottenkol. Eftersom en av dragarna var sjuk, var jag tvungen sätta en man att köra, varför endast 6 män höggo. Dragaren är hemma i Boserup.

15 maj (1797-05-15)

I borrhål nr 5 mörk, lös skiffer till synes lagrad, 24_ famnar djupt. Nr 6 lösa sandstensband.

17 maj (1797-05-17)

Fortfarande alldeles lika som den 15 med undantag av att vi nu se, att den lösa skiffern i nr 5 är lagrad.

18 maj (1797-05-18)

Borrhålet på fältet, d.v.s. nr 6, 40 fot djupt, ganska lös sandsten. Nr 5 som igår.

19 maj (1797-05-19)

I nr 6 borrar igenom vad som skulle hava varit 18 tum flötsen på 7_ famnars djup, men här är ingenting annat än hall eller flis med någon liten inblandning av mycket dåliga kol. Fick ikväll sandsten i borrhål nr 5. Betalade de arbetare, som voro i - vad vi kalla - låga orter och ävenså dem, som arbetade dubbelt, d.v.s. två män i en arbetsort, 2 Rdr per dag utöver deras avtalade lön, något som de syntes mycket nöjda med. De voro nämligen rädda, att de skulle göra förlust på dessa två platser.

29 maj (1797-05-29)

Allt arbete som den 19 ds. Borrhålet nr 5, 28 famnar djupt. Hård sandsten eller sandstensband i botten. Det är möjligt, att detta är samma hårda band, som fanns i nr 3, 9_ famnar från dagen, och 5_ famnar från det kol, som vi bröto i skogen och som jag kallar skogskol. Bitar eller block av sandsten i nr 6 med tunna lager av lera.

31 maj (1797-05-31)

Kolgruveägarna kommo till Höganäs i dag. I borrhål nr 5 ytterligt hårt berg, som är en fortsättning av samma band, som omtalas den 29. Även i nr 6 är berget mycket hårt, och det är möjligt, att det är samma band i båda och som finnes i borrhål nr 3. Om så är förhållandet, hava vi 5_ famnar till kolet i båda.

1 juni (1797-06-01)

Arbetet i dag det samma som igår. Hans Exellens Greve Ruuth synes (allra minst) vara mycket nöjd med min borrhålsplan, då vi talade om den. Han sade sig hava sett, att allt hade

blivit utfört med förstånd och gott omdöme. - Denna månadens avlöning är Rdr 195:-:2, d.v.s. A-gruvan Rdr 49:31:8:, borrhning och försök att finna en plats att borra på, inklusive arbetare- och smedavlöningar, Rdr 145:16:6.

2 juni (1797-06-02)

Herr och Fru Bagge gingo ned i A-gruvan idag, och Hans Excellens Greve Ruuth gav flötsen namnet "Fru Bagges Flöts". Arbetarna bröto 35_ tunnor kol idag, av vilka 4_ voro bottenkol. Borrhningen som förut.

3 juni (1797-06-03)

Ägarna reste till Hälsingborg, och kolhuggarna reste hem till Boserup för att fira pingstdagarna.

4 juni (1797-06-04)

Reste till staden till ägarna.

5 juni (1797-06-05)

Ägarna avslutade sitt möte och undertecknade de träffade överenskommelserna samt även mitt kontrakt.

6 juni (1797-06-06)

Mycket bra vid borrhål nr 6, på fältet, men i nr 5 är berget ytterligt hårt.

7 juni (1797-06-07)

Samma som igår. Vi skynda oss så mycket vi kunna för att göra skutan "Kohlgrufvan" klar att gå till Landskrona efter timmer och annat material för att bygga arbetarebostäder.

8 juni (1797-06-08)

Skickar i enlighet med order 3 tunnor kol till Herr Fröberg i Hälsingborg.

9 juni (1797-06-09)

Berget börjar bliva lite lösare i borrhål nr 5 och i nr 6 revlar, tunna lager av hårt material eller lera.

10 juni (1797-06-10)

Nådde kol i borrhål nr 6 på ett djup av 21 famnar. Det var 9 tum hård hall ovanför och så mycket vatten, att det var svårt att få reda på dess exakta tjocklek, emedan alla borrvägen tappades, innan de kommo upp i dagen. Kolet synes vara 10 à 11 tum.

12 juni (1797-06-12)

Sluta borra i nr 6. Efter att hava borrarat igenom underleran 6 fot, är hålet nu nere 23 famnar 3 fot. Arbetarna åter från Boserup. Hade mycket besvär med att få dem att arbeta, de begära 4 sk. per tunna för kol. Jag fick dem emellertid att lugna sig på villkor, att de skulle få hjälp i dagen, så att de fortare få upp materialet.

13 juni (1797-06-13)

Börja åter bryta kol i A-gruvan och började även borra i borrhål nr 2 för att se, om vi skulle träffa på den flöts, som borde ligga under Fru Bagges flöts, som Herr Polheimer kallar "gula lerflöts" efter den gula lera, som ligger över den, där den sticker fram norr om A-gruvan. De äro igenom den lösa skiffern eller den lera, som ligger under kolen och hava borrarat litet in i sandsten eller grå sandig skiffer. I borrhål nr 5 tunna sandstensband eller revlar, på somliga ställen mycket hårda och på andra vanliga. Borrade där endast 14 tum idag.

14 juni (1797-06-14)

Idag sjösattes skutan "Kohlgrufvan". Borrhålet nr 5 som igår. Inga kol brötos, emedan alla arbetarna voro sysselsatta med sjösättningen av fartyget.

15 juni (1797-06-15)

Idag på morgonen fastnade pumpen i borrhål nr 5, men vi fingo upp den utan stora svårigheter. I nr 2 mörk, lerig, lös skiffer.

19 juni (1797-06-19)

Ingenting särskilt de sista tre dagarna. Fortfarande en slags lera eller blandad, sandig skiffer i nr 2 och i nr 5 vit sandsten. Borrat 7 tum.

20 juni (1797-06-20)

Kl. 6 i kväll kommo arbetarna med meddelandet, att luften i A-gruvan var så dålig, att de icke kunde arbeta där i morgon, om jag icke kunde hjälpa dem. Jag gick sålunda ned, och sedan jag satt in en "gryta" för att få draget att stiga upp genom schaktet, väntade jag, till dess luften kl. 12 i natt var ganska frisk. I nr 5 vita sandstensband. Borrade 16_ tum. Nr 2 samma material som förut.

21 juni (1797-06-21)

Eftersom draget steg uppåt i schaktet, hade vi bra luft i A-gruvan hela dagen. I nr 5 borrade vi 5 fot 2 tum i vitaktiga sandstensband eller revlar, som tycktes ligga mycket regelbundet. Borrade i nr 2 idag.

23 juni (1797-06-23)

Igår ingenting särskilt. Idag satte jag ut ett borrhål på sandbanken, där borrhål nr 3 träffade på 18-tumskolflötsen, där jag väntade den på 16 fot djup, men träffade den på något över 10 fot med 2 fot 10 tum kol, ganska hårda och sintrande. Satte ut ett annat hål, där jag väntade att

finna flötsen på 14 fot djup, men fann den på 11 fot, 27 tum tjock. Dessa hål äro i exakt linje med vad som borde vara strykningen.

26 juni (1797-06-26)

Satte ut ett borrhål 24 yards söder om nr 8 och nådde kol på 21 fot, tjocklek 20 tum med bra sandsten ovanför.

27 juni (1797-06-27)

Började borra några yards från borrhål nr 10 och borrhållade 4 famnar. Nr 5 har gått igenom lerigt material, nu vanlig sandsten där.

28 juni (1797-06-28)

Så mycket regn idag, att jag var tvungen att inställa allt arbete kl. 12 såväl vid gruvor som vid borrhål.

29 juni (1797-06-29)

Började arbetet igen idag kl. 12. Vanlig sandsten i nr 5, mycket hårt berg i nr 10.

30 juni (1797-06-30)

Borrhållade i nr 10 i dag utan att se något kol, ehuru vi voro djupare än där vi borde hava påträffat det. Nr 5 vitaktigt sandsten 2 fot 4 tum. A-gruvan som vanligt.

1 juli (1797-07-01)

Sandstensskiffer i nr 5. I nr 10 borrhållade vi igenom olika material, men utan att påträffa kol. Idag lossade vi plank från Göteborsskutan.

3 juli (1797-07-03)

Idag lasta vi skutan "Kohlgrufvan" och låta henne få 33 tunnor kol för Major Malmsten i Landskrona, varifrån hon hade byggnadstimmer m.m. Vi börja även lasta en skuta vid namn "Fisken" med goda kol för herr Wedberg i Malmö. Som jag idag var tvungen att låta borrhål nr 5 stå stilla i brist på folk, skickade jag de andra två arbetarna att borra vid Tjörred för att få se, huru den nya flötsen ligger. Vi borrhållade idag 3 famnar, och äro nu nere 4 famnar, nr 10 8 famnar 5 fot och 5 tum.

4 juli (1797-07-04)

Idag kom borrhålet nr 11 vid Tjörred ned i kvicksand på 6 famnars djup. Nr 5 som förut. Det blåste så hårt idag, att vi icke kunde lasta i hamnen.

5 juli (1797-07-05)

Idag kom Herr Bagge hit från Göteborg. Han meddelade, att en båt skulle komma hit med första gynnsamma vind från Göteborg med timmer. Plank skulle även komma samtidigt med

en skuta. Han reste vidare till Ramlösa för att i morgon bittida fortsätta till Marsvinsholm. Det blåser så hårt, att vi inte idag heller kunna lasta kol. - Jag satte ut ett nytt borrhål sydost om nr 11, som övergavs i 6 famnar kvicksand, eftersom jag icke hade en tillräckligt stor hiss att sätta ned en borrlåda. Detta borrhål nr 12 kom ned på lera, ehuru det endast 10 yards nordost härifrån endast finnes lös sand och mycket vatten, utan tvivel förorsakat av de sista skyfallen.

6 juli (1797-07-06)

Lastade skutan "Fisken" med 51 tunnor kol för Major Malmsten i Malmö.

7 juli (1797-07-07)

Fick betalning av Nils Olson för 201 tunnor goda kol till ett pris av 16 sk. per tunna, Rdr 67:-- . Upptäckte, att Sven Olson av misstag hade tagit de eldstadsroster, som skickades till Hans Excellens Greve Ruuth, till Landskrona i stället för till Ystad eller Malmö.

8 juli (1797-07-08)

Fick kol i borrhål nr 12 på ett djup av 7 famnar och 9 tum, 12 tum tjockt med 9 tum sandstensskiffer under, allt enligt Hultman, emedan jag var borta i Hälsingborg för att möta Herr Bagge.

10 juli (1797-07-10)

Satte ut ett nytt schakt 10 yards mot stupet från borrhål nr 12 på Tjörreds södra fälad, eftersom det är alla skäl att antaga, att kolet är avskuret här i närheten, eller också måste det vara något allvarligt "trassel" västerut, d.v.s. en djupliggande förkastning, eftersom borrhålet nr 10 är 8 famnar 4 fot djupt utan någon förekomst av kol, ehuru på stiget mot nr 12. - N.B. Detta schakt kommer att torrlägga övre flötsen och visa om en förkastning förefinnes västerut. - Var nödsakad att låta borrhål nr 5 stå stilla, till dess båten och skutan blivit lossade. De äro lastade med plank och timmer från Göteborg. Dessutom vill jag, att borrhålen skola sänka. - Började även att länsa i det schakt, som hade påbörjats för ett borrhål, men som hade övergivits på grund av det myckna vattnet, i avsikt att uttaga timret och använda det i den nya gruvan.

11 juli (1797-07-11)

Kl. 6 i morse fick jag ut allt timmer ur ovannämnda schakt efter att hava arbetat hela natten. Som arbetarna voro rädda för detta arbete, tog jag själv ut det. Arbetarna vid A-gruvan ville icke gå ned förrän vid middagstiden, emedan de hade öst vatten hela natten. - Greve G.E. Ruuth kom idag och lovade att anskaffa 3 små Ölandshästar att gå ned i gruvan, även 20 man till den 1 oktober. Uppdrog åt Herr Borgström att skriva till Karlskrona efter några arbetare, som hade lovat vår smed Åström att komma när vi kallade dem.

12 juli (1797-07-12)

Började timra sänkschaktet kl. 7 ikväll och avslutade detta arbete den 13 kl. 6 på kvällen, då de började sänka igen. Det ser ut, som om det fanns någonting liknande en släppa västerut från schaktet. - Stallet kom från Boserup idag, och arbetarna kommo hem med vagnarna. (Idag på morgonen den 13 kom Nordbåten lastad med tegel från Hälsingborg.)

14 juli (1797-07-14)

Lossade såväl skutan "Kohlgrufvan" som den andra, Nordbåten, från Landskrona och Hälsingborg.

Arbetarlöner från den 1 juni, inkl. allt Rdr 621:19:2

Denna månads arbetarelöner:

A-gruvan..... Rdr 91:13:11
Borrning i nr 5..... " 37:44:-
D:o i nr 7, 8, 9 & 10.... " 7:29:- Rdr 136:38:11

Summa

Rdr 758:10:1

15 juli (1797-07-15)

Reste till Marsvinsholm för att sätta upp en köksspis och bakugn, d.v.s. en kontinuerlig ugn. Denna blir den fjärde, som byggts i Sverige. Den första har Herr Bagge, den andra Herr Greg, den tredje herr Adam Gavin, alla i Göteborg.

23 juli (1797-07-23)

Återkom från Marsvinsholm, över Gilleleje, i sällskap med min hustru och son, vilka hade kommit till Fredrikshavn med kapten Scaif. - Fann, att arbetarna ännu icke hade återkommit från Boserup, att sänkschaktet endast gått 16 timmar per dag av brist på folk. Skutan "Fisken" hade lastat 220 tunnor kol för Herr Wedberg i Malmö. Arbetarbostäderna gå framåt så snabbt som möjligt.

26 juli (1797-07-26)

Satte fyra man att tillverka ett nytt vindspel. Av brist på ektimmer tvungen att göra fördämningarna av furuplank. Sänkschaktet är 4_ famn djupt, mörka sandstensband i botten, icke särdeles hårda. Kl. 8 ikväll kom Herr Bagge.

27 juli (1797-07-27)

Idag fick jag ytterligare två man och sysselsätter dem vid sänkschaktet, så att nu sänka vi dag och natt, och ingen tid går förlorad med vattentömning.

28 juli (1797-07-28)

Sänka igenom en mycket mörk och ganska hård sandsten, som det går bra att arbeta i tack vare släpporna. Red med Herr Bagge till Krapperup för att försöka ordna med post en gång i veckan, vilket även ordnades. Vi hade endast att betala Baron von Kockens postpojke 2 sk. i veckan eller varje gång han kom. - Här kan jag icke underlåta att nämna om vårt besök på Kullen, där fyren med samma namn står. Detta är en landtunga av mäktiga granitklippor, till synes alldeles kala från vilken sida man än ser dem, men då man kommer dit upp är det alldeles motsatsen, ty vi befinna oss i mitten av en dal, omgiven av kornfält och stora bok- och ekträd. Här finnes emellertid ingenting anmärkningsvärt för mineralogen. Vad jag känner till där, är en gång eller ådra av fältspat, som går från öster mot väster ut i havet. Här finnes en ort, där det säges, att danskarna under den tid, Skåne tillhörde dem, hade försökt få silver, med det synes icke finnas något. Då vi gingo ned för berget, hade solen redan gått ned bakom dess topp bakom oss, och utsikten var verkligen pittoresk, ty skuggan av berget föll nära intill byn Mölle Läge och med Helsingör och Kronoborgs Slott och hela sundet samt det flacka landet framför oss var det ett synnerligen tilltalande sceneri.

29 juli (1797-07-29)

Allt arbete som förut. Herr Bagge och jag redo till Väsby för att tala med prästen angående inköp av hö, och han lovade oss 5 eller 6 forvagnslaster.

30 juli (söndag) (1797-07-30)

Red till Hälsingborg med Herr Bagge.

31 juli (1797-07-31)

Återkommer från Hälsingborg och finner allt som förut vid arbetsplatserna. Byggandet av bostäder fortskrider så snabbt som möjligt. Fyra män och två pojkar kommo från Boserup.

1 augusti (1797-08-01)

Mycket hårt berg i sänkschaktet. Började länsa kl. 12, även att lossa båten från Malmö, som var lastad med kalk och livsförnödenheter m.m.

2 augusti (1797-08-02)

Samma som igår. Länsa i A-gruvan. Herr Polheimer skickade den smed, han har i Görarp för att lära sig att tillverka borrhängor. Kl. 6 ikväll satte jag ut ett nytt schakt för den nya flöts, där det borrhades igenom till 11 fot från dagen (dessa 11 fot är slipstenssandsten) för att se, om jag kan få en skutlast av kol, varå det är så stor efterfrågan, så mycket mera som jag icke kan sänka vid den andra gruvan, förrän jag får krut från staden. Att sänka detta schakt för att nå kolet kommer endast att kosta 10 Rdr.

3 augusti (1797-08-03)

Börja lasta skutan med kol för fyren på Öland, men ikväll klagade bönderna över att de hade att vänta så länge på båtar, att de icke kunde förtjäna tillräckligt med pengar. Detta var

verkligen sant, ty Löjtnant Polheimer hade anställt 8 i stället för 6 man, men han sade mig, att anledningen var att båtarna läckte. Då jag emellertid lovade bönderna, att det skulle bli endast 6 i morgon, lovade alla 6 att komma igen, vilket de sade sig icke skola göra i annat fall. Det nya schaktet är ikväll nere 8 fot 6 tum, och berget, som har varit mycket löst, är nu tämligen fast.

4 augusti (1797-08-04)

Idag på morgonen kl. 8 fingo vi 16 tum tjockt kol något mer än 10 fot nere, sedan ett tunt band, ca 1 tum och därefter 2 à 3 tum hårda kol, sedan mycket sandig flis eller hårt berg 4 eller 5 tum, därunder 1 fot vita sandstensband, 6 tum av någon slags lera och sedan åter sandsten.

5 augusti (1797-08-05)

Fördjupade dunten i A-gruvan. Fingo läns igen idag.

6 augusti (1797-08-06)

Underskrev räkningarna för förra månaden, ävenså rekvisitionerna för nästa månads utgifter, vilka belöpa sig till Rdr 801:-. - Från A-gruvan togos förra månaden upp 284 tunnor goda kol och 95 bottenkol.

Utgifter vid A-gruvan..... Rdr 46:44:-
Sänkschakt och gruvreparationer..... " 38:23:9
Byggnader..... " 61:22:-
Rdr 146:41:9

7 augusti (1797-08-07)

Murarna kommo idag och göra i ordning för såväl mitt hus som för arbetarebostäderna.

8 augusti (1797-08-08)

Börjar bygga en köksspis. Satte ut en sydlig huvudort i den nya gruvan. Kl. 8 e.m. kommo Herr Carl Bagge och Landshövding S. af Forselles med en Herr Nordberg vid Köpenhamns Konst- & Vetenskapsakademi. - Försöker så mycket som möjligt att förmå arbetarna att taga den södra huvudorten för kolackordet men de vilja icke, förrän de hava gjort längre försök.

9 augusti (1797-08-09)

Börjar idag att sätta upp hästvindan vid sänkschaktet och fortsätter med den södra huvudorten.

- Herr och Fru Bagge med sällskap reste till Göteborg.

11 augusti (1797-08-11)

Igår var det detsamma vid arbetena som den 9. Idag hade vi borrarat 10 fot i schaktet och fortfarande endast lera, och som jag icke önskade sysselsätta arbetarna längre härmed, flyttade jag dem till den nya gruvan, där jag började en nordlig huvudort och gick in för att hugga i en lös rand ovan kolen och fann, att det kommer att gå bra i huvudorterna men tänker hugga i botten, när vi börja arbetsorter.

12 augusti (1797-08-12)

Timra det nya schaktet idag, finna berget så bräckligt i riktning emot stigningen, att jag ändrade riktningen på en arbetsort från schaktet österut.

14 augusti (1797-08-14)

Arbetet idag som vi lämnade det den 12. Vi hålla på att lasta Nordbåten med bottenkol för Göteborg. Överenskom med Bengt Borgström att driva den södra huvudorten för 2 sk. per tunna kol och 12 sk. per famn. Lundgren och Qvistberg samtyckte även till att driva den västra huvudorten för 1_ sk. per tunna och 20 sk. för att ändra riktningen av en ny arbetsort. Som bönderna ej kunde komma överens vid delningen av de pengar, som de förtjänade genom att lasta kol, ville de icke lasta längre, såvida de icke kunde få sina pengar var och en på kontoret, något som jag lovade dem att få var 14:e dag.

15 augusti (1797-08-15)

I morse kom jag överens med arbetarna om 7 styver = 1 3/4 sk. per tunna, men så snart de äldre arbetarna hade hört om den uppmuntran, som lämnats de nya, ville de icke gå ned i gruvan, påstående att de på grund av vätan i gruvan icke kunde vistas där för att tjäna sin lön, varpå jag gick med på att giva dem 28 sk. per tjog 5 skäppekorgar (vilka jag var tvungen att använda, emedan tunnekorgarna voro för tunga för hissen) till dess arbetet i gruvan hade kommit riktigt igång.

Qvistberg fick i v. huvudorten på f.m. 6 korgar
Lundgren fick i v. huvudorten på e.m. 4 "
Jonas Olsson fick i ö. huvudorten på f.m. 4_ "
Hans Persson fick i ö. huvudorten på e.m. 4 "
från s. huvudorten på f.m. 2 "
" " " e.m. 3 "
23_ "

(Stawford talar om korgar à 1 tunna, de normala de första åren, men även à 5 skeps. Huru stor var en skep? St-d har nog det ordet i st.f. skäppa, d.v.s. arbetarna fingo ej lässa korgarna fulla, 6 skäppor = 1 tunna, inte med mera än 5 skäppor. Engelska ordet skep översattes med grov korg eller kolfat. I Oxford Dictionary står att skep kommer från gammalnorska ordet skeppa. På 1800-talet, när Höganäs övergick till gruvvagnar voro korgarna större, rymde ca 1_ tunna. Voro 700 mm i diam. och 600 mm. höga [övers. anm.])

16 augusti (1797-08-16)

Arbetet idag som vanligt, sedan jag haft mycket besvär med att få dem att "arbeta i vatten", som de kalla det, emedan orten är våt. Nordbåten avseglade till Göteborg med 270 tunnor bottenkol för Herr Bagge, till vilken jag skrev och rekvirerade timmer m.m. till bron.

- Qvistberg fyllde i sänkor. Truls Pehrson och Lars Hansson togo 31 korgar kol.

17 augusti (1797-08-17)

Idag skadade en av arbetarna, som är vid hissen, sin fot, så att han icke kunde arbeta. Sedan Qvistberg och Lundgren hade fått den riktiga bredden på sin arbetsort, lät jag den stå och satte dem att vända en arbetsort mot öster. - Skrev efter de 10 män, som skulle komma från Karlskrona. - Kol idag 2 tjog.

18 augusti (1797-08-18)

Allt arbete som vanligt. Tog med Löjtnant Polheimer en båt och lodade längs stranden vid Bottenhögen (på skånska Bonnahögen, vilket namn med tiden förvanskats till Bondhögen [övers. anm.]), även vid alla grund, men fann ingen plats för en brygga med 10 fot vatten utan ofantlig utgift, ty det är hundratals famnar från stranden till detta vattendjup. Icke heller finnes det något läge, som är så lämpligt för båtar att lägga till vid som den gamla bryggan som tillhör fiskarena. Tillstånd kan möjligen erhållas att få använda denna bro. På alla andra platser, där det är 4_ till 5 fot vatten, är avståndet dit 100-150 famnar. - Vad som därför synes bäst att göra är: 1) att få en brygga med 4_ eller 5 fot vatten; 2) att anskaffa två stora, flata pråmar eller båtar att taga in 100 eller 130 tunnor och gå ut därmed till fartygen i hamnen; 3) att den bästa platsen för denna brygga är vid ändan av ovannämnda gamla brygga eller pir och att sätta ned vad man kallar en stenkista på det ovannämnda djupet; 4) här är lika lämpligt som på någon annan plats att sätta upp drivhjul och bygga en störträna på stenpiren eller bryggan. Önskar därför ett sammanträde med innevånarna i Höganäs i morgon afton för att försöka komma till en överenskommelse. N.B. Skulle det läggas en vagnväg, så skulle den gå i en rak linje från den inre ändan av denna brygga, över fältet förbi hörnet av John Bergmans hus.

19 augusti (1797-08-19)

Idag satte jag en man att rensa upp i södra huvudorten. Vi hade endast 15 korgar kol. En av arbetarna reste hem till Boserup. Jag kunde icke få ett sammanträde med Höganäs innevånare, emedan de voro upptagna med att draga upp en skuta på land för att repareras.

20 augusti (1797-08-20)

Kl. 6 ikväll hade jag fiskarena samlade men kunde icke få någonting avgjort, några voro för, men många emot. De påstodo, att de ville hava bryggan alldeles fri under fisketiden eller då något strandat fartyg eller dess last skulle föras i land där och att vi vid sådana tillfällen icke få lasta kol på deras brygga. Jag försökte förgäves att sätta en gräns för deras tid och jag sade dem, att en illasinnad man kanske satte sina nät i vägen, då han lika väl hade kunnat göra det längre bort. Jag förmådde dem slutligen att sätta upp ett kontrakt, som de voro villiga att underskriva, och sade dem samtidigt, att om vi icke komma överens, så skulle vi bli tvungna att bygga en brygga alldeles intill deras, varigenom de skulle förlora allt det goda, vi ämnade göra deras brygga. Varefter vi skildes.

21 augusti (1797-08-21)

Kl. 12 igår natt började arbetarna att länsa i gruvan och fingo läns kl. 8. Kl. 12 idag satte jag Jonas Olsson att göra en ort i ordning. Endast 13 korgar kol idag. Borgmästaren i Landskrona skriver och frågar, om han kan få 400 tunnor kol i slutet av september.

22 augusti (1797-08-22)

Ett skift förlorades i natt genom att arbetarna icke hade fått bort vattnet, vilket berodde på det häftiga regnet, och som Qvistberg höll på med upprensningsarbete, blev det endast 28 korgar. Sju lass hö kommo i eftermiddag, som lades på den stack, jag hade påbörjat den 19, och som ingen här hade något begrepp om en stack, så gjorde en tjänsteflicka, som min fru hade med sig från England, och jag stacken. Höet kostade Rdr 2:32 per lass om ca 6_ cwt. engelsk vikt.

23 augusti (1797-08-23)

Idag satte jag 2 man till upprensningsarbete för att få slut på nattarbetet. Lät södra huvudorten stå, och Truls Person vred en arbetsort mot väster. Kol 44 korgar. Landshövding Forselles här idag.

25 augusti (1797-08-25)

Arbetet samma som vanligt både igår och idag. Arbetarna vilja hava 2 sk. per tunna, vilket jag icke vill giva dem, fast de erkänna, att de tro, att jag kan själv bryta 14 tunnor på 8 timmar. De, som bo i Boserup, och det är de flesta, reste hem till Boserup. Jag beställde två lass props från Kulla Gunnarstorp.

26 augusti (1797-08-26)

Ingenting gjort idag, emedan de 4 man, som tillhöra schaktet, äro i Boserup.

27 augusti (1797-08-27)

(Söndag). Skriver till Herr Bagge.

28 augusti (1797-08-28)

Börjar idag länsa, så att gruvan skall bliva så torrlagd som möjligt, och med de övriga arbetarna göres körvägen färdig vid sänkschaktet. Överenskom med muraren om att uppföra husen, ett hus för Rdr 130:-. Som skutan ännu icke är lastad med lera, satte jag alla våra tre par hästar till lastningen. Det hade varit 2 par under 4_ dagar att lasta den sista skutan. Beordrade dem att länsa i sänkschaktet i morgon.

29 augusti (1797-08-29)

Fortsätter idag länsningen i nya gruvan och kom ned till ett par tum ovanför plattformen. På e.m. fick jag en pump nedsatt och började pumpa i sänkschaktet. Vi hava fortfarande mycket få man vid nybyggena på grund av kornskörden.

30 augusti (1797-08-30)

Kl. 3 idag började jag sänka, men berget var så hårt, att jag satte Qvistberg att borra ett hål, men vid 10 tum kom han igenom och mötte en vattenåder, varför vi borrade ett annat hål och försökte bryta upp med kilar. - Skutan med lera blev färdiglastad idag efter 4 dagars arbete.

31 augusti (1797-08-31)

Kom idag igenom den hårda reveln eller bandet i mitten av schaktet. Byggnadsarbetet går som vanligt långsamt på grund av skörden.

1 september (1797-09-01)

Förra månadens utgifter Rdr 89:15:11. Håller ännu på med sänkningen, men är ännu icke igenom bandet över hela schaktet. Stakar ut en vagnväg från sänkschaktet i en rak linje till hörnet av John Bergmans hus. Jag lade ut den 16 fot bred, för den händelse en körväg skulle visa sig nödvändig vid sidan av densamma.

2 september (1797-09-02)

Lossade båten "Kohlgrufvan" från Hälsingborg, kl. 8 kom en Nordbåt, tillhörande en Herr Appelquist, lastad med timmer, som Bergshauptman Polheimer hade fraktat för Rdr 36:-, sänkningen som igår, fortsätter till kl. 6 söndag morgon.

4 september (1797-09-04)

Tömmer vatten ur sänkschaktet med tunnor och vindspel, ikväll hård sandsten i ena sidan. Fick den stora skutan slutlossad.

5 september (1797-09-05)

Sänkningen som förra veckan. Arbetarna nere 3 timmar åt gången. Fyra arbetare och en pojke kommo från Boserup, varför vi började att åter länsa i B-gruvan.

6 september (1797-09-06)

Fick ut vattnet ur B-gruvan och rensade pumpen. "Kohlgrufvan" ankom från Hälsingborg med en del brännvin samt en galeas från Göteborg med timmer.

7 september (1797-09-07)

Ola Bengtson svängde en arbetsort mot öster. 11 korgar kol.

8 september (1797-09-08)

Avlöningsdag idag. Ikväll kom Bergshauptman Lundströms son i sällskap med en Baron Funck. Satte Qvistberg, Lundgren och Stillman att arbeta i sänkschaktet, 3 timmar nere för 6 sk. och 6 timmar hemma. Det finnes så få man, som kunna arbeta i botten. Kol i B-gruvan 24 korgar.

9 september (1797-09-09)

Idag blåste det så hårt med mycket regn, att endast tre man kunde vara i arbete. 17 korgar.

10 september (1797-09-10)

(Söndag). Avreste till Hälsingborg för att imorgon inställa mig vid häradsrätten i Mörarp beträffande jordägarne och rätten att bryta kol.

11 september (1797-09-11)

Återvände ikväll kl. 11 från Mörarp. Avsikten med detta sammanträde var att fråga jordägarna i häradet, om de ville taga del i kolbrytningen på deras respektive marker. Lagarna här tillåta en jordägare att deltaga i exploaterandet av en gruva t.o.m. hälften, om han är villig, men han kan även säga nej och endast begära betalning för skada. Han kan dock icke förvägra, att det arbetas på hans mark. Detta betyder, att om någon finner mineral på en främlings mark, skall han först fråga markägaren, om denne önskar deltaga. Om han säger: "Jag kände till detta förut (och kan bevisa det) och jag har för avsikt att själv bryta", så måste han enligt Bergskollegii fastställda förordningar inom en viss tid, jag tror det är 6 månader, påbörja denna brytning. Om han icke gör det, så förlorar han sin rätt att bryta eller att taga någon del däri. Kollegiets tjänstemän skola inspektera och se, om han arbetar i enlighet med bestämmelserna och godkänna arbetet. Här funnos inga, med undantag av Inspektorn från Grevinnan Sparre på Kulla Gunnarstorp, som i hennes namn meddelade, att om vi kommo på hennes jordegendomar, så önskade hon taga del i arbetet. Jag ansåg det onödigt att gå till den andra rätten i Glumslöv i samma ärende, eftersom Bergshauptman Polheimer hade fullmakt från Herr Bagge att inställa sig där. Jag hade även ett brev idag från greve G. E. Ruuth, att det var så sent på året, att han icke kunde anskaffa några arbetare. Endast lite kol idag på grund av att vattnet icke var borta före middag.

12 september (1797-09-12)

Skickade ikväll ett bud att beställa hästar mot Karlskrona och tog smeden Åström med mig, emedan han känner folket där. Kol i B-gruvan 25 korgar.

13 september (1797-09-13)

Kom till Tyringe kl. 7 e.m. och skickade därifrån iväg smeden med ett bud. Ankom kl. 2 nästa dag den 14 till Edenryd, där smeden hade stannat, emedan han träffat en man med hustru och barn på väg till Höganäs. Han sade mig, att de övriga arbetarna vågade icke, förrän han hade skrivit till dem, vad han tänkte om arbetet vid kolgruvorna. Lånade honom 1 Rd. Detta fördröjde mig så länge, att jag blev tvungen att resa hela natten. Jag lämnade även besked utefter hela vägen, att om någon vore hågad att följa med, skulle de möta mig på återvägen.

15 september (1797-09-15)

Kl. 12 idag ankom jag till Karlskrona och åt middag hos Westmans, där det var flera officerare vid bordet. Efter en hel del samspråk, frågade jag dem, om de trodde, att någon av deras män kunde få tillåtelse att följa med mig för att arbeta i Höganäs, men de sade mig, att de voro rädda för att det icke gick, emedan så stora förberedelser voro igång att mottaga de nyförmälda, Konungen och Drottningen, där. Major Leijdstrom, till vilken jag hade ett rekommendationsbrev från Major Malmsten, var icke hemma. På kvällen kommo 6 man, som

kallades kofferdibåtsmän, sjömän tillhörande flottan, för att anställas, men jag sade dem, att jag icke kunde säga någonting, förrän jag hade talat med deras officer, vars namn jag antecknade. Det synes icke antagligt, att jag här skall kunna få några fria män alls.

16 september (1797-09-16)

Idag på morgonen gick jag till Major Leidström, som mottog mig mycket vänligt, sade mig detsamma, som officerarna hade gjort igår, att han var rädd för att jag icke skulle kunna få några män just nu. Han var förekommande nog att skicka en löjtnant Refe med mig för att se dockan och flottan, sedan jag hade fått tillåtelse av amiral Wrangel. Den nya dockan är verkligen ett så ståtligt byggnadsverk i sitt slag, som någon nation kan uppvisa. Den är insprängd i massiva granitberget och kommer att bliva stor nog att mottaga hela flottan. På e.m. gick jag till en överste Bolin, som hade ett kompani kofferdi-karlar eller båtsmän. Han sade mig, att ehuru det var olämplig tid, skulle han försöka att låta mig få 6, 8 eller 10 man. Jag avtalade därför med 6 man ikväll från den 20 i denna månad till den 24 april 1798 och lånade var och en Rdr 2:-, så att de skulle kunna göra sig färdiga till den 20 ds.

17 september (1797-09-17)

Idag på morgonen kom Herr Sandberg, som hade varit min hjälp här på platsen, till mig och jag betalade honom Rdr 4:32, som han hade förskotterat till Håkan Svensson, som jag träffade i Edenryd, ävenså Rdr 2:- för postporto och det besvär, han hade haft vid uppsökandet av män.

18 september (1797-09-18)

Idag på morgonen gick jag till Guvernören i Länet, Landshövdingen, för att förfråga mig angående pass för sjömännen och höra, om han ville skicka ut en kallelse i sitt distrikt efter fler män. Han var icke hemma, och jag talade med Landssekreteraren, som meddelade mig, att det icke var lagligt att taga arbetare ut ur länet och att de dessutom hade mycket ont om arbetare och manliga tjänare, men kl. 10 kunde jag träffa Guvernör Raab. Jag gick då min väg och återkom som bestämt, och efter att hava väntat två timmar i hallen eller snarare korridoren eller ingången fick jag tillträde. Guvernören sade mig, att han icke kunde tänka sig, att tjänare lämnade provinsen, att det var mycket ont om dem och var i sanning nästan ohövlig. Jag frågade honom då, om icke arbetare i Sverige hade sin frihet att arbeta i den provins, de ansågo lämplig, och sade honom att jag hade blivit informerad, att de hade, och om han förnekade detta önskade jag, att han ville giva mig en skriftlig bekräftelse på vad han sagt. Gruvägare hade befogenhet att anställa arbetare, så snart de voro fria från sin förre principal m.m. Härpå bad han mig att sända männen till sig, och om de voro fria män, skulle de få pass. Här meddelade mig sekreteraren, att han hade ett brev från en privatperson i Göteborg med begäran om ett upprop efter arbetare, men att detta var omöjligt. - Idag anställde jag en man till, vid namn Olof Lundgren, som jag även lånade Rdr 2:-.

19 september (1797-09-19)

Avreste idag kl. 3 från Karlskrona och anlände till Ronneby kl. _9.

20 september (1797-09-20)

Avreste kl. 6 f.m. och kom kl. 8 e.m. till Fjälkinge. Det var så mörkt, att det var omöjligt fortsätta.

22 september (1797-09-22)

Ankom till Höganäs idag kl. 7 f.m. efter att hava rest hela natten och fann, att sänkschaktet hade stått, alltsedan jag reste bort på grund av att det var så mycket vatten och de flesta av de gamla arbetarna voro hemma i Boserup. Jag fann, att icke mer än 147 korgar hade brutits i B-gruvan under min frånvaro. - Det hände ingenting särskilt under denna resa med undantag av att jag kanske borde omtala, att det var första gången jag såg linberedning. Den försiggick i en liten hydda eller snarare framför dörren av en, byggd till hälften under och till hälften över marken. Från oväsendet mitt inne i en skog kunde jag omöjligen förstå, vad som pågick, men då min kusk upplyste mig, gick jag dit (det var alldeles intill vägen) och såg ett antal människor av båda könen sysselsatta med linberedning. På förfrågan fick jag veta, att det var endast för eget bruk och icke för försäljning i allmänhet. Jag måste tillstå, att kvinnorna här i denna provins Blekinge äro (enligt min mening) mycket vackrare än bondkvinnorna äro i någon provins, som jag har sett i Sverige. I Ronneby drevos ett garveri och ett pappersbruk i ganska stor skala (från vad jag kunde bedöma), och här finnes ett utmärkt vattenfall att driva maskiner.

23 september (1797-09-23)

Börjar länsa i A-gruvan. Mot kvällen kommo 8 man och 2 pojkar från Karlskrona. Resten kunde icke komma före nästa månad, emedan Kungen och Drottningen dagligen väntades.

24 september (1797-09-24)

Eftersom det är söndag, betalade jag till var och en av de nya männen 12 sk. i daglön och lånade till var och en av pojkarna 12 sk. för att köpa mat.

25 september (1797-09-25)

Idag på morgonen skickade jag ned 4 av de nya männen för att hugga i B-gruvan, där jag stannade nere hela dagen för att lära dem. Ola Bengtson var den ende av de gamla arbetarna, som högg, och han tog ut 8 korgar kol. De andra gamla arbetarna rensade arbetsorter genom att taga ned takberg m.m. Vattnet var icke borta förrän kl. 12. 4 av de nya männen skickades att göra en vattenränna tvärs över fältet från Höganäs till B-gruvan och en man sattes att rensa rännan från A-gruvan.

26 september (1797-09-26)

I morse gick jag åter ned i gruvan. Två av arbetsorterna hade iordningställt. Satte Qvistberg till upprensningsarbete. Ola Bengtson hade idag 9 korgar kol.

27 september (1797-09-27)

Kl. 6 i morse sade de 4 nya arbetarna, som högg, att de ville byta med de 4, som voro sysselsatta med avloppsrännan. Jag sade dem, att detta icke kunde ske förrän i slutet av veckan, vilket med några ord godkändes av Sjöström och Söderberg. De två Falkmännerna syntes icke vidare belåtna. Då de lämnade mig för att gå till sitt arbete, hade de emellertid gått

och supit sig fulla, så att jag, då jag kom upp till gruvan, hade svårt att förhindra, att Johan och Elias Falkman föllo ned i schaktet. Strax därpå började de att slåss, och jag hade all möda att få dem skilda åt och hemkörda på eftermiddagen. Jag skickade en rapport om denna händelse till Länsman Werlin, så att de skulle bli straffade enligt lag. Hans Pehrson, en av de gamla arbetarna, återvände idag från Boserup.

28 september (1797-09-28)

Idag gingo alla arbetarna ned utan knot och kommo och bådo om ursäkt för sitt uppförande igår.

29 september (1797-09-29)

Reste till Hälsingör för att hämta borrhänger, som kommit från England.

30 september (1797-09-30)

Arbetarna från Karlskrona beklaga sig över att det blir alldeles för dyrt för dem att hålla sig med egna flanellkläder och att jag skulle hålla dem därmed, ävenså att de icke kunde leva på 12 sk. per dag, utan måste hava 16 sk. per dag. Deras begäran blev naturligtvis prompt avvisad, och jag sade dem, att de icke skulle hava mer än enligt den träffade överenskommelsen, men om de voro villiga att arbeta, så att de lärde sig att hugga kol, så kunde de lätt förtjäna mer än 16 sk. per dag.

2 oktober (1797-10-02)

Dagen användes till att göra vagnvägen i A-gruvan färdig. Alla de nya männen arbetade med dräneringsrännan. Skickade efter 40 yards flanell för att tillverka skjortor för det våta arbetet.

3 oktober (1797-10-03)

Börjar idag bryta kol i A-gruvan, men eftersom de nya männen endast voro nybörjare, lade de endast i korgarna.

4 oktober (1797-10-04)

De nya männen fingo inte idag heller några kol, men Qvistberg fick 4 korgar.

5 oktober (1797-10-05)

Fyra av de Karlskronamän, som skulle gå och arbeta i B-gruvan, fingo var och en en flanellskjorta till skänks, emedan det var så vått, men så snart de kommit ned, sade de, att de varken ville eller kunde arbeta, såvida det inte vore torrare. Som enda sättet att få arbetet torrare var att sänka den nya gruvan till B-gruvans djup, lyckades jag med mycket besvär förmå två av dem att länsa där. En av dessa uppförde sig mycket illa och vägrade med många fula ord att arbeta, men som han hade pengar tillgodo för sitt arbete vid rännan, så drog jag av de pengar, han hade lånat i Karlskrona och körde bort honom för att se, om detta möjligen skulle kurerat resten.

6 oktober (1797-10-06)

Som jag hade rest sjövägen in till Hälsingborg kom jag icke hem förrän kl. 11 ikväll, och då jag gick upp till sänkschaktet, fann jag allting stående. Så jag skickade efter eller snarare gick till Hultman, ty ingen fanns vid gruvan, meddelade han mig, att ingen av Karlskronamännen ville gå ned kl. 8, emedan det var så vått. De sade, att slavarna i ankarverkstäderna i Karlskrona hade det mycket bättre än de hade m.m., m.m.

7 oktober (1797-10-07)

Efter mycket besvär idag på morgonen med Karlskronafolket, fann jag mig tvungen att avskeda fyra av dem, då jag såg, att de gjorde mer skada än nytta (de voro mer vana vid superi än smålänningarna).

8 oktober (1797-10-08)

Fast det är söndag, började jag länsa i sänkschaktet kl. 12.

9 oktober (1797-10-09)

Börjar sänka i den nya gruvan och pumpa i B-gruvan så männen kunna arbeta där. Tre andra arbetare skickades att hjälpa till med dräneringen.

10 oktober (1797-10-10)

Endast sänkning. Taksandsten i botten.

11 oktober (1797-10-11)

I morse var det omöjligt att för någon betalning förmå arbetarna att arbeta i skift i sänkschaktet, men efter något besvär utvalde jag 3 man, som alltid skulle gå ned, d.v.s. 3 timmar nere och 6 uppe.

12 oktober (1797-10-12)

Idag hade Karlskronamännen kommit överens sinsemellan, att de icke skulle arbeta längre vare sig ovan jord eller nere i sänkschaktet, utan yrkade på att få resa hem till Karlskrona. Jag satte 2 man att tömma vattentunnorna och 2 pojkar att köra hästarna vid hissen. Kl. 9 e.m. utbyttes hisshästen, han kunde icke gå i jämn takt, varför Lundgren, som skulle upp, försökte att klättra upp, men då han var halvvägs uppe i schaktet, förlorade han fotfästet och gled ned igen, varvid han vrickade foten, så att jag var tvungen att skicka hem honom på hästryggen. Genom detta avbrott blev det högt med vatten, och då vädret dessutom var ytterst dåligt (hård storm och mycket regn), ansåg jag det bäst att låta gruvan stå i natt, i synnerhet som den 14 är helgdag och jag dessutom hade en man för litet. Det tjänade därför ingenting till att länsa före söndag kväll.

13 oktober (1797-10-13)

Satte några av arbetarna att rensa avloppsrännan, de andra att gräva en brunn vid de nya husen samt att bekläda rännan, som vill falla igen, där den går igenom grusbanken med trä.

16 oktober (1797-10-16)

Kunna icke påbörja sänkningsarbetet, emedan vi behöva den man, som skadade sin fot. För att torrlägga B-gruvan satte jag 3 man att länsa och de övriga att inkläda vattenkanalen genom grusbanken.

17 oktober (1797-10-17)

Samma som igår. Arbetarna hava ännu icke återvänt från Boserup.

18 oktober (1797-10-18)

Fick ut vattnet ur B-gruvan kl. 12 idag och även rännan genom grusbanken inklädd, varför jag gjorde allting i ordning för att börja kolbrytning i morgon. Två av arbetarna äro sjuka. Den, som föll ned i gruvan, är en av dem. En ny man kom från Karlskrona idag. Med honom hade jag talat, då jag var där. En man, som blev kallad inför rätta som vittne, har ännu icke återvänt. Som jag icke har behov för mer än en smed, meddelade jag Lindgren, att han var välkommen att arbeta vid schaktet tills vidare, men om han endast ville arbeta i sitt eget yrke, tillrådde jag honom att icke binda sig för längre tid, eftersom han skulle få arbete här igen, om vi skulle bygga en maskin.

30 oktober (1797-10-30)

Återkommer från Göteborg efter 12 dagars frånvaro och finner, att arbetarna ännu icke hava återvänt från Boserup, ehuru de sagt, att de endast skulle bli borta 10 à 12 dagar. Detta hade hindrat dem att åter börja sänkningsarbetet, och de fortsatte att bryta kol i B-gruvan. En av de män, jag hade anställt, hade kommit medan jag var borta, men båda Karlskronamännen hade givit sig iväg att arbeta vid ett fartyg, som hade slitit sitt ankare utanför Helsingör och strandat i närheten av Hälsingborg. Den gifte har ännu sin hustru här. På så sätt har jag två man mindre än vad jag hade, då jag reste bort.

Lundgren, som skadade sig i schaktet, innan jag reste, är inte bra ännu, men mycket bättre. Under min frånvaro uttogos 128 korgar kol med ibland fyra, ibland fem kolhuggare.

31 oktober (1797-10-31)

Arbetarna hugga så dåligt, att jag gick ned och högg själv hela eftermiddagen, under vilken tid jag högg 5 korgar. Detta gjorde jag för att lära de nya arbetarna, ehuru på det hela taget samtliga borde kallas nya. Anser det bäst att sätta igång sänkningsarbetet igen, eftersom vädret längre fram kommer att bli så kallt, att det blir svårt att få dem att arbeta därmed.

1 november (1797-11-01)

Kylan är mycket sträng, och jag kan icke hitta på något annat sätt att få mitt hus varmt än att brädfordra och putsa det invändigt. Vinden blåser tvärsigenom väggarna, som endast äro gjorda av trästockar, den ena lagd på den andra. Träffar avtal med en murare att putsa det in- och utvändigt, bygga skorstenen och sätta in galler m.m., allt för Rdr 18:-.

2 november (1797-11-02)

Idag satte jag förman Jonas Person att hugga, och han högg 11 korgar på 6 timmar, då fem andra arbetare endast taga ut 13 korgar tillsammans.

3 november (1797-11-03)

Idag tog Jonas endast ut 10 korgar, men det var måndag, och han kunde endast stanna nere 5 timmar.

4 november (1797-11-04)

Idag är en av arbetarna B. Borgström sjuk. Jonas tog 13 korgar.

6 november (1797-11-06)

Börjat länsa i sänkschaktet och kl. 7 ikväll att sänka; hela dagen användes till att få ut vattnet. Förman Jonas Person gick för att söka efter de män, som hade anställts men icke kommit, och även efter de Boserupsmän, som nu varit borta längre än den tillåtna tiden. Karlskronamannen, som hade sin hustru här, kom och begärde att få bliva anställd igen och lovade att framdeles icke suppa sig full, varpå jag satte honom i arbete men sade honom, att om han ånyo söp sig full, så skulle han bliva avskedad.

7 november (1797-11-07)

Håller fortfarande vattnet nere i B-gruvan och hoppas, att arbetarna skola komma åter, så att jag kan både arbeta i den och med sänkschaktet, där vattnet synes öka.

8 november (1797-11-08)

Kl. 3 f.m. brast hissens stänger och en av hakarna. Vattnet kunde icke hållas nere med en "hästtunna", varför förmiddagen användes till att göra schaktet i ordning för den stora tunnan. Kl. 1 e.m. Börjat länsa igen, vilket arbete var avslutat kl. 12 på natten, då arbetarna gingo ned. Tre av dem äro sjuka (tror att de giva sig ut för att vara sjuka för att slippa gå ned "bland vattnet", som de kalla det).

9 november (1797-11-09)

Kl. 4 i morse kom jag från schaktet. Kl. 8 skickade Jonas bud, att det endast fanns fyra man att gå ned i sänkschaktet. Jag gick upp till gruvan igen och fann Jonas köra hissens i stället för pojken, som hade blivit sjuk. De övriga arbetarna kunna icke komma, de säga att deras händer äro så ömma. Satte ned hästskötaren i stället för en man, som var sjuk, men kl. 6 i kväll skickade han bud, att han hade blivit sjuk och icke kunde komma. Jag har nu varit i arbete (med undantag av de 3 eller 4 timmar, jag var hemma i morse) sedan i går morse kl. 3, och Jonas har arbetat största delen av förra natten och hela dagen idag. Jag ansåg mig nödsakad att låta arbetet vila i natt och beordrade de arbetare, som voro friska, till B-gruvan i morgon, ävenså att de, som voro sjuka eller snarare hade ömma händer, icke kunde få något annat arbete än att sänka, varför de skulle börja sänka igen, så snart de voro återställda. Karlskronamannen säger, att han vill göra vad som helst men icke sänka, vilket han icke kan göra, varpå jag sade honom, att han antingen måste göra det eller ingenting, ty schaktet MÅSTE sänkas.

10 november (1797-11-10)

Börjar arbeta vid B-gruvan med de arbetare, som icke hade ömma händer, men fick endast 8 korgar, ehuru det var fyra man nere och höggo.

11 november (1797-11-11)

Fick idag 200 tunnor kol ombord på den galeas, som lastar för Herr Cronsiö i Malmö.

13 november (1797-11-13)

Började i morse att länsa i sänkschaktet. Kl. 4, då vattnet var så långt nere, att tunnorna icke kunde fylla sig själva, kommo arbetarna och meddelade mig, att de icke ville gå ned, såframt de icke fingo 8 sk. per skift. Jag sade dem, att jag icke kunde öka deras lön på annat sätt än att låta dem få så och så mycket per famn. Efter mycken överläggning och under hot att skicka efter länsman fick jag dem att gå med på 6 sk. och 10 rundstycken per famn, men de fordrade, att de, som jag ansåg arbetade så, att de förtjänade det, skulle få 8 sk. Vi få nu ca 40 tunnor vatten per timme.

14 november (1797-11-14)

Idag sänkte de tämligen bra och togo ut ca 2 halvtunnor berg per skift.

15 november (1797-11-15)

Idag blev schaktet inbyggt med plank. Ola Bengtson och Frodig sattes att hugga i B-gruvan, den förre skulle taga ned berg i arbetsorten för att göra den i ordning, den senare skulle även taga ned berg, som hade kvarlämnats i stupningens arbetsort. De hava icke fått fullt så mycket berg upp i sänkschaktet som igår. Jag grälade mycket på arbetarna och sade (något som var ett faktum), att med alldeles samma slags berg, som vi nu hade i botten, kunde jag i England sänka för Rdr 15 per famn, ehuru ägaren, som står för det hela, betalar var och en av sina arbetare med 30 sk. per dag, varför vi med samma antal män, som vi hava här, skulle kunna sänka en halv famn per dag, vilket är mera än vad vi sänka här på en vecka.

16 november (1797-11-16)

Sänkningen som igår. Det står inte heller i min makt att få dem att arbeta bättre. Det ligger sannerligen inte i deras natur att arbeta hårt eller finna något nöje i arbetet.

17 november (1797-11-17)

Idag gick jag ned i sänkschaktet och stannade nere hela skiftet. Jag lärde dem, huru det går till att bryta den sorts berg, som vi nu hade i botten. Genom att göra en fördjupning tvärs över schaktet kunde de få en torr plats att arbeta på. Idag hade Ola Bengtson 7 korgar kol i B-gruvan. - Löjtnant Polheimer meddelar mig, att det gamla pumphuset vid Hälsingborgs bränneri, som vi hade avsett för ett bageri, var så förfallet, att det icke kunde byggas upp igen. Han önskade därför få ritning till en ny byggnad. Jag sade honom, att vi måste först få en provisorisk smedja byggd vid sänkschaktet och att det icke finnes tegel tillräckligt både för den och till att avsluta den tredje längan eller raden av hus, som äro under byggnad vid sjön. Jag ämnade skriva till Herr Bagge för att inhämta hans mening, huruvida vi inte nu endast

borde bygga bakugnen och lägga ett provisoriskt tak över den, eftersom dagarna äro korta. Övrigt folk kunna vi använda till att lägga vägen mellan gruvan och Höganäs.

18 november (1797-11-18)

Ikväll var vädret så blåsigt, att inga arbetare kommo kl. 12 för att byta skift i sänknigen, varigenom två skift gingo förlorade. Ola Bengtson var ensam nere i B-gruvan idag och tog upp 8 korgar.

20 november (1797-11-20)

Som jag såg, att arbetarna voro ovilliga att gå till arbetet i går kväll, lät jag dem kl. 6 i morse börja länsa i sänkschaktet och fick ned det kl. 6 ikväll och gav order till dem, som sänkte, att gå till arbetet. Sedan gick jag hem för att dricka te, men hade knappt satt mig till bords, förrän fogden Hultman kom och meddelade mig, att de varken kunde eller ville arbeta längre om de ej fingo 8 sk. per skift. Jag sade honom, att jag icke ville giva något mera än förut, att han skulle taga hem hästen, att jag, om de hade sagt mig detta tidigare, ej hade länsat och att jag därför skulle draga av på deras löner för att bestrida omkostnaderna, samt slutligen att de, som voro villiga att arbeta för 6 sk. per skift som förut, kunde i morgon gå till B-gruvan. (Efter vad jag kunde förstå, hava B. Borgström och D. Qvistberg största skulden till den här historien.) Idag hade Ola Bengtson 11 korgar i B-gruvan.

21 november (1797-11-21)

I morse kommo Borgström och Qvistberg till mig och önskade, att jag skulle giva dem något arbete, som de kunde leva på, då de icke kunde göra det vid sänkschaktet. Men då de förstodo, att deras kamrater svikit dem, visste de icke riktigt, vad de skulle säga. Qvistberg bad mig att få sin slutlikvid och jag sade honom mycket allvarligt, att om han någonsin mer behandlade mig som han gjort denna gång, så skulle jag med säkerhet avskeda honom, att jag hade bemött honom vänligt, emedan han skötte sitt arbete bra, att om den bästa man jag hade uppträdde illa, så skulle han bliva bestraffad på samma sätt som den sämsta, att jag till fullo visste, att han icke var benägen att lämna sitt arbete m.m. Vidare att jag icke ville betala en styver mer i lön än jag hade gjort förut, men att jag icke hade något emot att låta dem och deras kamrater arbeta på ackord, att de voro strejkledare, men att jag skulle förlåta dem för denna gång, om de och deras kamrater underskrevo ett kontrakt att sänka så länge som det icke var mera än 50 tunnor vatten per timme.

En sådan överenskommelse träffades på eftermiddagen och underskrevs av alla sex arbetarna. De skulle hava 8 sk. för varje liten tunna berg de skickade upp till dess det var 45 tunnor per timme, om mera skulle de hava 9 sk. och om det var 50 tunnor per timme, skulle de hava 10 sk. - Jag fick de tre vattentunnorna från Boserup idag och gav order till smeden att arbeta hela natten för att få dem färdiga.

22 november (1797-11-22)

Kl. 6 i morse hade icke arbetarna tagit upp så mycket berg som de hade väntat och beklagade sig över att de, ehuru jag hade givit dem vad de begärde i avtalet, nu hade ett sämre avtal än förut. - En av dem hade fått sand i ögat och förlorat ett skift samt klagade även över att hans ena arm var dålig. Borgström och Qvistberg hade förtjänat litet mera i sina skift än vad de hade gjort förut med 6 sk. per skift.

24 november (1797-11-24)

Två skift förlorades idag vid sänkschaktet på grund av att en av arbetarna vid namn Stillman var sjuk. Struck gick även upp, innan hans tid var full. Det finnes sannerligen ingen av dem, som arbetar med någon lust med undantag av Borgström och Qvistberg. Den nye arbetaren från Halland vågar icke gå ned eller vistas på botten.

25 november (1797-11-25)

I morse kl. 6 togos hästarna hem från sänkschaktet. Stillman hade ont i ryggen, eller han klagade åtminstone så mycket över ryggvärk, att han inte kunde arbeta. Som det icke tjänade mycket till att hålla vattnet nere för två arbetareskift gav jag Qvistberg och B. Borgström order att gå och hugga i B-gruvan. Ola Bengtson har huggit 10 korgar varje dag, d.v.s. igår och idag.

26 november (1797-11-26)

Söndag. Gjorde en ritning över en bakugn för gruvarbetarna. Detta är (utan tvivel) den första bakugnen i Sverige, som skall eldas med kol.

27 november (1797-11-27)

Satte schaktarna att hugga i B-gruvan, emedan jag icke ansåg det mödan värt att sänka mera, förrän vi få en maskin för pumpning, då arbetarna varken vilja eller våga arbeta under de stora tunnorna.

28 november (1797-11-28)

Vädret är så dåligt, att inget arbete med lastning, fyllning och utläggning av grus etc. på den nya vagnvägen kan ske, men jag satte en man att gräva upp ett litet dräneringsdike från den stora rännen till B-gruvan.

29 november (1797-11-29)

Idag togo Ola Bengtson och D. Qvistberg var och en upp 10 korgar kol i B-gruvan.

30 november (1797-11-30)

Började bygga skorsten vid smedjan.

1 december (1797-12-01)

Jag stannade nere i B-gruvan idag från morgonen till kl. 1 och lärde arbetarna att hugga. Satte ut en ort diagonalt för att se på kolen åt detta håll. Ortdrivningen betalar jag med 16 sk. per famn förutom kolen.

2 december (1797-12-02)

Idag var jag nere i B-gruvan hela förmiddagen. Signerade förra månadens räkenskaper. Herr Borgström skrev till Herr Bagge och meddelade honom, att P. Nymans gård, 1/4 hemman vid Bräcke, skulle säljas.

4 december (1797-12-04)

Rider till Hälsingborg för ångpanneplåtar, vilka sänts ut från Herr Bagge i Göteborg. Fem av Karlskronamännen arbetade för en Rådman Berg ombord på ett engelskt fartyg, som hade strandat utanför Hälsingborg, och till honom gav jag en räkning över männens skulder för att få dessa avdragna på deras löner.

5 december (1797-12-05)

Vädret var så dåligt idag, att murarna icke kunde arbeta vid smedjan.

6 december (1797-12-06)

Idag har det regnat hela dagen. Det var tre man, som endast hade 5 korgar tillsammans. I allt blev det 30 korgar. Dagen förut 36 korgar.

7 december (1797-12-07)

Idag gick jag ned och satte ut en arbetsort västerut från den norra huvudorten. Taket börjar att bli litet hårdare, varför jag gav order, att orten skulle hållas i huvudortens riktning, sedan den tidigare hade gått ungefär diagonalt. 41 korgar kol.

8 december (1797-12-08)

Börjat lägga fyllning på vagnvägen, men det blev mycket litet uträttat, emedan det var svårt att köra på grund av att det icke hade frusit så mycket att det bar, men dock nog för att kunna fylla i hålen. Qvistberg 12 korgar kol i B-gruvan.

9 december (1797-12-09)

Idag är vädret så förskräckligt stormigt, att jag var tvungen att inställa arbetet i gruvan kl. 3, emedan arbetarna icke kunde vistas uppe i dagen vid gruvan. Satte Stillman och Frodig att rensa i sina båda arbetsorter, eftersom båda stupa och överenskom med arbetarna, att jag ville giva dem 2 sk. för varje kolkorg de fyllt med råge genom att de fylla korgen med de stycken, de taga med händerna utan att använda skyffel.

11 december (1797-12-11)

Den man, som arbetade i östra schaktet, beklagade sig mycket över att där var så vått, varför han kom upp kl. 11 och förklarade, att han icke kunde arbeta där längre.

12 december (1797-12-12)

Olof Bengtsson 2 korgar fullgoda kol.

13 december (1797-12-13)

Som vädret är mildt, köres grus på vägen med ett par hästar, och en man jämnar på eftermiddagen. - Resten av folket är sysselsatt av den man, som kommit hit från Hälsingborg för att sätta upp ugnar för att uppvärma rummen. De tre arbetarna hava ännu icke kommit upp i rätt nivå i de västliga arbetsorterna. - Det östra området är så vått, att ingen vill arbeta där.

14 december (1797-12-14)

Arbetarna klaga mycket över att smedjan ligger så långt bort, att de icke kunna få sina hackor vassade i tid om morgnarna. Idag gräver en man diket och jämnar av vagnvägen, två lägga grus på.

18 december (1797-12-18)

Idag voro två man hemma, nämligen Stillman och Anders Pehrson. N.B. Ingenting har hänt under de sista 3 dagarna. Frodig (en kolhuggare) var här och önskade sluta. Som han icke var bunden, kunde jag icke hålla honom kvar, och sade honom, att han naturligtvis kunde gå, i synnerhet som han var tvungen att ARBETA här, om han tänkte sig kunna livnära sig, något som icke var möjligt genom att gå ned i gruvan kl. 10 eller 11 på dagen och komma upp igen kl. 3, något som både han och Stillman hade gjort en lång tid. Emellertid fann jag nu, att han trodde det skulle bliva fördelaktigare att gå och tigga under julhelgen än att arbeta. Klyttade smedjan idag.

19 december (1797-12-19)

Satte Struck att rensa dunten, den var nära igensatt, och lät Anders Pehrsson rensa i sin arbetsort som stupar något i västlig riktning.

20 december (1797-12-20)

Borgström skickades idag från den norra huvudorten för att påbörja en ort att gå vågrätt ut från stupningsbrottet för att utvinna kolen i väster, emedan det stupar mot detta distrikt på alla brotten. Denna ort måste gå diagonalt över kolfältet eller som vi säga på kolgruvespråk: Halvt huvudvägs, halvt arbetsortvägs. Berget eller taket är så löst i Qvistbergs arbetsort, att han är vid mycket dåligt humör idag. Han hade endast 4 korgar kol. Här i denna arbetsort, sidoarbetsorten mot stupet, finnes en utbuktning eller ådra, där kolet är 2_ fot, men endast vid sidan av arbetsorten. Kolet, som står på kant eller på rygg, är, som kol alltid är i eller nära förkastningar, löst eller skört. N.B. Detta kol, som är 2_ fot, finnes alldeles under den stengärdesgård, som sträcker sig från Tjörrod till Hultabo och avskiljer den inhägnade marken från den allmänna.

21 december (1797-12-21)

I morse beklagade sig 3 arbetare över att de icke kunde hugga kol. En hade såriga händer, den andre en böld på armen och den tredje ont i skuldran. Som jag visste, att de endast simulerade, satte jag dem att borra, emedan jag önskade få se, om vi kunde få kol på västsidan av förkastningen, vid borrhål nr 10, där vi kunna arbeta med större fördel. Jag har verkligen tänkt lägga ned arbetet under julhelgen, såvida icke dessa tre män vilja gå ned, nu blir detta ett straff, ty om gruvan står still, få dessa 3 män, som icke vilja arbeta under jord, stanna hemma, och de tre arbetsvilliga männen arbeta vid borrhålet.

22 december (1797-12-22)

Stillman har gått i arbete idag. För att bättre bestrida omkostnaderna för männen i dagen lät jag förman Jonas Pehrson samt Hultman också hugga, för vilket de betalas mer än sin lön. Mycket hårt berg i borrhål nr 10. Eftersom hästarna äro sysselsatta med att köra kol för arbetarna och vi hålla på med att flytta schaktställningens bärstolpar från nr 1 till borrhål nr 5, kunde jag icke få något grus lagt på den vagnväg, som jag hade utlagt mellan gruvan och hamnen.

23 december (1797-12-23)

Som 3 av arbetarna skola resa till sina respektive hem i och i närheten av Boserup, har jag skickat alla de övriga att arbeta på vagnvägen och ger dem som förut 6 sk. per famn för grävning av diket och utjämning av vägen.

27 december (1797-12-27)

Som några av arbetarna voro angelägna att få arbeta idag, hänvisade jag dem till vagnvägen, med undantag av Qvistberg, som skulle hava gått till den norra huvudorten i B-gruvan, men han arbetade icke idag.

28 december (1797-12-28)

Satte smeden till att ändra och göra i ordning borrhängerna för att borra i nr 5. De gamla stängerna från Herr Polheimers tid äro 4 & 5 fot långa, varför jag lät skära av dem till 3 fot och tillverka kilar av de avskurna bitarna. - Arbetarna äro vid vagnvägen idag, men Qvistberg fick 8 korgar à 5 skäppor kol ut ur huvudorten.

29 december (1797-12-29)

Samma som igår. Qvistberg 10 korgar kol.

30 december (1797-12-30)

Idag bistert väder, en hel del snö föll, och det blåste mycket hårt, men som det blev litet bättre på eftermiddagen, gick folket åter till vagnvägen liksom igår. Qvistberg från N. huvudorten 10 korgar. - Eftersom Herr Borgström är borta och det var avlöningsdag igår, lånade jag till den danske smeden Struck, Bengt Jonsson, Anders Pehrson och Ola Bengtson J:r Rdr 1 var.

1798

1 januari (1798-01-01)

Kl. 12 idag anlände 8 arbetare från guldgruvan i Småland, skickade av Bergshauptman Lundström, med vilken 5 av dem underskrivit ett avtal om att få: 1 Rdr i städja, fri skjuts hit, fri bostad med värme och 5 Rdr pr. månad. De tre övriga, ungdomar, skulle få 4 eller 5 Rdr, allt efter vad jag ansåg dem förtjäna, allt i Rgs. - Hela eftermiddagen användes till att anskaffa

bostäder åt dessa män. Herr Lundström hade sagt dem, att de kunde få kost här på platsen, eftersom det fanns ett värdshus här för det ändamålet.

2 januari (1798-01-02)

De nya männen gingo ned i gruvan för att bese den, och eftersom det var årets andra dag, önskade och fingo de tillåtelse att hålla fridag för att anskaffa kläder m.m. att hava i arbetet.